

**REPUBLIKA HRVATSKA
FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA
I ENERGETSKU UČINKOVITOST**

**IZVJEŠĆE
O OSTVARIVANJU PROGRAMA RADA I POSLOVANJA FONDA
ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST
ZA 2009. GODINU**

Zagreb, travanj 2010.

IZVJEŠĆE

O OSTVARIVANJU PROGRAMA RADA

FONDA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST

ZA 2009. GODINU

I. UVODNE NAPOMENE

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (u daljnjem tekstu: Fond) osnovan je Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost ("Narodne novine" broj 107/03). Na temelju članka 23. stavka 1. i 2. Zakona o Fondu Upravni odbor Fonda donosi program rada i financijski plan. U Programu rada i Financijskom planu izdvojeno se prikazuju programi i projekti te financijska sredstva za područje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Financijski plan Fonda donosi se u skladu s postupkom propisanim za izvanproračunske fondove, a temeljem Zakona o proračunu.

Upravni odbor Fonda na sjednici održanoj 19. prosinca 2008. godine prihvatio je prijedlog Financijskog plana Fonda na koji je Hrvatski Sabor dao suglasnost kod donošenja državnog proračuna i koji je objavljen u Narodnim novinama 149/08 20. prosinca 2008. godine. Prije donošenja Financijski plan je dostavljen na mišljenje Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva.

Unutarnjim ustrojstvom Fonda organizirano je obavljanje djelatnosti na način propisan Zakonom, te su odvojeno organizirani i posebno se vode poslovi pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja i unaprjeđivanja okoliša, a posebno u području energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. U obavljanju svoje djelatnosti Fond promiče ciljeve i načela zaštite okoliša radi postizanja sustavnog i cjelovitog očuvanja kakvoće okoliša, očuvanja prirodnih zajednica i racionalnog korištenja prirodnih dobara i energije kao osnovnih uvjeta održivog razvoja te ostvarivanja prava građana na zdrav okoliš.

Fond uz Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva ima značajnu ulogu u procesu promicanja i ostvarivanja cjelovitog sustava zaštite okoliša, a osobito u gospodarenju otpadom, te ostvarivanju nacionalnih energetskih programa. Svoju djelatnost Fond ostvaruje, osim u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, i sa jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, te sa stručnim, znanstvenim i financijskim institucijama i tvrtkama, a dio projekata i u suradnji s međunarodnim financijskim institucijama i tijelima.

U tijeku 2009. godine Fond je radio na realizaciji programa i projekata započetih u 2008. godini i ranije, a potpisana su i 974 nova ugovora vezana za projekte (455 u području zaštite okoliša i 519 u području energetske učinkovitosti).

U 2009. godini održano je 6 sjednica Upravnog odbora, na kojima su donesene Izmjene i dopune Statuta Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, koje su objavljene u Narodnim novinama br. 101/09 od 21.08.2009. godine, te u skladu s tim i sljedeći pravilnici: Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o naknadama i plaćama i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu, koje je donio Upravni odbor na sjednici održanoj dana 24. srpnja 2009. godine. Također, u 2009. godini je donesen i novi Pravilnik o uvjetima i načinu dodjeljivanja sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, te kriterijima i mjerilima za ocjenjivanje zahtjeva za dodjeljivanje sredstava Fonda koji je objavljen u Narodnim novinama br. 18/09 od 11.02.2009. godine.

Djelatnost Fonda ostvaruju stručne službe koje su organizirane na način propisan Statutom i drugim općim aktima Fonda. U Fondu je 31.12.2009. godine bilo zaposleno 124 djelatnika, raspoređenih u:

- Uredu direktora,
- Službi za upravno-pravne poslove, poslove naplate naknada i posebne naknade,
- Službi pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i drugih aktivnosti u području zaštite okoliša,
- Službi pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i drugih aktivnosti u području energetske učinkovitosti, korištenja obnovljivih izvora energije, poticanja racionalnog gospodarenja energijom i energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji,
- Službi za gospodarenje posebnim kategorijama otpada,
- Službi za financije i planiranje,
- Samostalnom odjelu za pripremu i provedbu projekata sufinanciranih iz instrumenata pomoći i fondova Europske unije,

- Samostalnom odjelu za unutarnju reviziju,
- Tajništvu Fonda

II. PROGRAM RADA FONDA ZA 2009. GODINU

Program rada i Financijski plan Fonda za 2009. godinu predstavljaju kontinuitet na realizaciji programa i projekata koji su započeli od osnutka Fonda.

A. Programom rada Fonda za 2009. godinu planirano je ostvarivanje sljedećih aktivnosti u području zaštite okoliša:

1. Sanacija odlagališta komunalnog otpada
2. Sanacija divljih odlagališta otpada
3. Poticanje izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada
4. Gospodarenje otpadom - izgradnja centara za gospodarenje otpadom
5. Oporaba i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada
6. Sanacija odlagališta opasnog otpada – lokacija visoko onečišćenog okoliša
7. Zaštita, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, tla, voda i mora te ublažavanje klimatskih promjena i zaštita ozonskog omotača
8. Poticanje čistije proizvodnje, odnosno izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada i emisija štetnih plinova u proizvodnom procesu
9. Zaštita i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti
10. Poticanje održivog ruralnog razvoja
11. Poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa, projekata i sličnih aktivnosti, uključujući i demonstracijske aktivnosti u zaštiti okoliša
12. Ostali projekti i programi zaštite okoliša

Radi ostvarivanja navedenih aktivnosti u području zaštite okoliša u 2009. godini planirana su sredstva Fonda u iznosu od **255.876.800,00 kn.**

B.) Programom rada Fonda za 2009. godinu planirano je ostvarivanje sljedećih aktivnosti u području gospodarenja posebnim kategorijama otpada:

1. Gospodarenje ambalažnim otpadom
2. Gospodarenje otpadnim gumama
3. Gospodarenje otpadnim vozilima
4. Gospodarenje otpadnim baterijama i akumulatorima
5. Gospodarenje otpadnim uljima
6. Gospodarenje otpadnim električnim i elektroničkim otpadom

Radi ostvarivanja navedenih aktivnosti u području postupanja s posebnim kategorijama otpada u 2009. godini planirana su sredstva Fonda u iznosu od **563.308.069,00 kn.**

C. Programom rada Fonda za 2009. godinu planirano je ostvarivanje sljedećih aktivnosti u području energetske učinkovitosti:

1. Provedba nacionalnih energetskih programa uključujući energetske audite i demonstracijske aktivnosti
2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije (sunce, vjetar, biomasa, geotermalne vode i dr.)
3. Poticanje održive gradnje
4. Poticanje čistijeg transporta
5. Poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija i sl. aktivnosti iz područja energetske učinkovitosti
6. Ostali projekti i programi energetske učinkovitosti

Za ostvarivanje navedenih aktivnosti u području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u 2009. godini planirana su sredstva Fonda u iznosu od **107.427.000,00 kn.**

Za ostvarivanje aktivnosti u području zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u 2009. godini planirana su ukupna sredstva u iznosu od 926.611.869,00 kn.

1.) OSTVARENJE PLANA PRIHODA I RASHODA FONDA U 2009. GODINI

Financijskim planom Fonda za 2009. godinu, na koji je Hrvatski sabor dao suglasnost i koji je objavljen u NN 149/08 od 20. prosinca 2008. godine, te na temelju izmjena i dopuna koje su objavljene u NN 44/09 od 09. travnja 2009. godine, NN 86/09 od 18. srpnja 2009. godine i Odlukom Ministarstva financija od 16. prosinca 2009. godine (klasa: 400-06/09-01/685, ur. broj: 513-05-01/09-2) kojom se daje suglasnost na preraspodjelu sredstava Financijskog plana, planirani su prihodi i primici Fonda u visini od **1.189.735.000,00 kn**, što s viškom prihoda iz prethodne godine u iznosu od 35.671.368,61 kn predstavlja raspoloživa sredstva u iznosu od 1.225.406.368,61 kn. Rashodi i izdaci planirani su sukladno Smjernicama i uputama Ministarstva financija u iznosu od **966.399.369,00 kn**. Sukladno tome, planirano je i ostvarenje viška prihoda u iznosu od 223.335.631,00 kn.

I. Prihodi i primici Fonda u odnosu na planirana sredstva u 2009. godini realizirani su u sljedećim iznosima:

PRIHODI I PRIMICI	PLAN	IZVRŠENJE	INDEX plan/ izvršenje	% učešće u 2009.
Prihodi od financijske imovine	6.000.000	8.794.660,26	146,55	0,75%
Naknada za emisiju u okoliš CO ₂	120.000.000	113.134.094,94	94,28	9,68%
Naknada za emisiju u okoliš SO ₂	16.000.000	16.189.160,77	101,18	1,39%
Naknada na emisije u okoliš NO ₂	6.000.000	6.459.909,99	107,67	0,55%
Naknade za neopasni tehnološki (industrijski) otpad	3.750.000	1.488.390,59	39,69	0,13%
Naknade na opasni otpad	50.000	15.439,95	30,88	0,00%
Posebna naknada za okoliš na vozila na motorni pogon	225.000.000	220.711.301,89	98,10	18,89%
Naknade za ambalažu i ambalažni otpad (naknada zbrinjavanja, povratna, poticajna naknada i prodaja)	504.000.000	537.358.868,93	106,62	45,98%
Naknada za gospodarenje otpadnim gumama	30.000.000	31.735.845,60	105,79	2,72%
Naknada za gospodarenje otpadnim vozilima	55.000.000	56.818.779,88	103,31	4,86%
Naknada za gospodarenje otpadnim uljima	38.000.000	42.207.003,42	111,07	3,61%
Naknade za gospodarenje otpadnim baterijama i akumulatorima	9.500.000	10.359.183,47	109,04	0,89%
Naknada za zbrinjavanje otpadnih kontroliranih i zamjenskih tvari koje oštećuju ozonski sloj	900.000	902.291,28	100,25	0,08%
Naknada za gospodarenje EE otpadom	115.400.000	121.776.162,11	105,53	10,42%
Ostali prihod vlastite djelatnosti-neostvareni prihod PET,Al/Fe	0	307.345,77	0,00	0,03%
Prihod od servisiranja čitača	0	36.647,86	0,00	0,00%
Ostali nespomenuti prihodi	135.000	282.820,20	209,50	0,02%
UKUPNO PRIHODI	1.129.735.000	1.168.577.906,91	103,43	100%
Primici od financijske imovine i zaduživanja	60.000.000	41.526.828,45	69,21	
UKUPNO PRIHODI I PRIMICI TEKUĆE GODINE	1.189.735.000	1.210.104.735,36	101,71	
Višak prihoda iz prethodnih godina	35.671.369	35.671.368,61		
UKUPNO	1.225.406.369	1.245.776.103,97	101,66	

Prihodi i primici Fonda u 2009. godini ostvareni su u iznosu od 1.210.104.735,36 kn, što je 1,7% više od planiranih sredstava.

Prihodi poslovanja ostvareni su u iznosu od 1.168.577.906,91 kn i za 3,4% su veći od planiranih.

Primici od financijske imovine i zaduživanja ostvareni su u iznosu od 41.526.828,45 kn, i sastoje se od povrata oročenih sredstava u iznosu 35.000.000,00 kn i dospjelih rata danih dugoročnih zajmova u iznosu 6.526.828,45 kn.

Najznačajniji prihod ostvaren je od naknada za ambalažu i ambalažni otpad i iznosi 537.358.868,93 kn, što čini 45,98% ukupnih prihoda. Prihod od posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon ostvaren je u iznosu od 220.711.301,89 kn, što čini 18,89% ukupnih prihoda. Prihodi od ostalih jedanaest naknada sudjeluju u ukupnim prihodima 35,13% i ostvareni su u iznosu 401.713.075,83 kn.

U svrhu pomoći gospodarstvu Vlada RH donijela je program antirecesijskih mjera za 2009. godinu, na temelju kojeg su Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Fond utvrdili program antirecesijskih mjera početkom 2009. godine, u cilju zaštite poslovanja tvrtki i njihovog položaja na tržištu, odnosno osiguranja pretpostavki da tvrtke u uvjetima recesije mogu opstati na tržištu uz očuvanje radnih mjesta.

U cilju pomoći gospodarstvu programom antirecesijskih mjera obuhvaćeno je na prihodovnoj strani:

- **Smanjenje naknada** u 2009. godini koje plaćaju onečišćivači okoliša kao i naknada na pojedine posebne kategorije otpada (naknade na emisije CO₂, poticajne naknade, naknade na baterije i akumulatore i naknade za pojedinu EE opremu i uređaje).

- **Naknada onečišćivača okoliša na CO₂** smanjena je za 22% (14 kn umjesto 18 kn) što znači da su obveznici u 2009. godini platili manje cca**13.700.000,00 kn**
- **Poticajna naknada za ambalažni otpad** smanjena je za 25%, odnosno ostala na razini 2008., što znači da su obveznici plaćanja platili manje cca**7.000.000,00 kn**
- **Naknada na baterije i akumulatore** smanjena je za 30 % (prijenosni sa 12 kn na 8,40 kn, starteri sa 0,65 kn na 0,45 kn i industrijske sa 1,00 kn na 0,70 kn) što znači da su obveznici plaćanja platili manje cca.....**2.000.000,00 kn**
- **Naknada za strojeve za pranje rublja (EE oprema)** se naplaćuje samo za 70% mase perlice, a na EE opremu težu od 500 kg naplaćuje se samo do 500 kg težine što znači da su obveznici platili manje cca.....**7.300.000,00 kn**
- **Ukupno smanjenje naknada obveznika plaćanja za 2009. godinu cca30.000.000,00 kn**

- **Nije uvedena naknada** propisana Zakonom o osnivanju Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost koju bi plaćali korisnici okoliša u iznosu od **180.000.000,00 kn**. Naknada korisnika okoliša nije uvedena iako se planirala srednjoročnim i godišnjim programima rada Fonda kao izvor sredstava za financiranje izgradnje centara za gospodarenje otpadom. Sukladno tome Fond je u 2009. godini smanjio ukupne prihode od propisanih naknada za cca 210.000.000,00 kn.

Ostvarenje prihoda 2008. i 2009. godina

NAKNADE	PRIHODI 2008.	PRIHODI 2009.	POVEĆANJE/ SMANJENJE	INDEX 09/08
	1	2	3(2-1)	4 (2/1)
Prihodi od financijske imovine	2.038.753,28	8.794.660,26	6.755.906,98	431,37
Naknada za emisiju u okoliš CO ₂	32.272.132,54	113.134.094,94	80.861.962,40	350,56
Naknada za emisiju u okoliš SO ₂	18.739.140,66	16.189.160,77	-2.549.979,89	86,39
Naknada na emisije u okoliš NO ₂	4.386.129,40	6.459.909,99	2.073.780,59	147,28
Naknade za neopasni tehnološki (industrijski) otpad	8.276.598,86	1.488.390,59	-6.788.208,27	17,98
Naknade na opasni otpad	24.110,42	15.439,95	-8.670,47	64,04
Posebna naknada za okoliš na vozila na motorni pogon	214.363.584,73	220.711.301,89	6.347.717,16	102,96
Naknade za ambalažu i ambalažni otpad	561.938.753,78	537.358.868,93	-24.579.884,85	95,63
Naknada za gospodarenje otpadnim gumama	42.006.107,22	31.735.845,60	-10.270.261,62	75,55
Naknada za gospodarenje otpadnim vozilima	104.505.291,23	56.818.779,88	-47.686.511,35	54,37

Naknada za gospodarenje otpadnim uljima	49.070.225,56	42.207.003,42	-6.863.222,14	86,01
Naknade za gospodarenje otpadnim baterijama i akumulatorima	12.759.903,14	10.359.183,47	-2.400.719,67	81,19
Naknada za zbrinjavanja otpadnih kontroliranih i zamjenskih tvari koje oštećuju ozonski sloj	1.042.974,18	902.291,28	-140.682,90	86,51
Naknada za gospodarenje EE otpadom	169.504.408,74	121.776.162,11	47.728.246,63	71,84
Ostali prihod - neostvareni prihod PET, Al/Fe	0,00	307.345,77	307.345,77	0,00
Prihod od servisiranja čitača	0,00	36.647,86	36.647,86	0,00
Ostali nespomenuti prihodi	240.721,20	282.820,20	42.099,00	117,49
Prihodi na temelju ugovorenih obveza	17.974,44	0,00	-17.974,44	0,00
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	270,00	0,00	-270,00	0,00
UKUPNO	1.221.187.079,38	1.168.577.906,91	-52.609.172,47	0,96

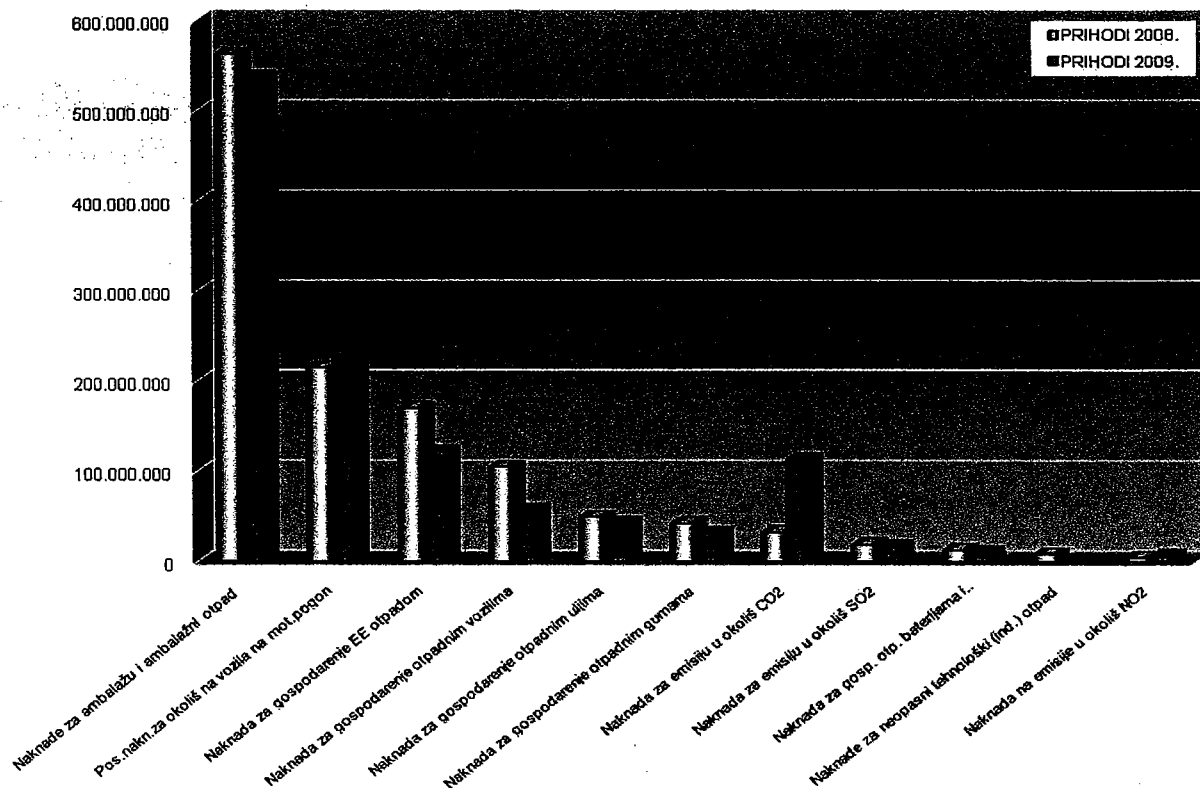
Ostvareni prihodi u 2009. godini manji su za 52.609.172,47 kn, odnosno 4,3% u odnosu na prihode ostvarene u 2008. godini.

Smanjenje prihoda u 2009. godini rezultat je smanjene gospodarske aktivnosti (smanjenje uvoza i proizvodnje) i antirecesijskih mjera Vlade RH kojima je cilj pomoć gospodarstvu u vrijeme recesije.

Smanjeni su prihodi od naknada za gospodarenje EE otpadom, otpadnim vozilima, otpadnim gumama, otpadnim uljima, otpadnim baterijama i akumulatorima, ambalažu i ambalažni otpad, naknada na neopasni (tehnološki) otpad, naknada na emisije u okoliš SO₂, naknade na opasni otpad, naknada za zbrinjavanja otpadnih kontroliranih i zamjenskih tvari koje oštećuju ozonski sloj od kontroliranih tvari i ostali prihodi **u ukupnom iznosu od 142.686.915,07 kn.**

Kako je došlo do **povećanja prihoda** od naknada za emisiju u okoliš CO₂, NO₂, posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon, prihoda od financijske imovine te ostalih nespomenutih prihoda **u iznosu od 96.425.459,76 kn, konačni rezultat ostvarenja prihoda u 2009. godini je smanjenje od navedenih 52.609.172,47 kn.**

Prihodi od naknada za emisiju u okoliš CO₂ i NO₂ veći su u 2009. godini nego u 2008. godini iz razloga što je dostava podataka iz Agencije za zaštitu okoliša za obveznike plaćanja kasnila, a u pripremi je bio i novi informatički program za obračun naknada, tako da su u 2009. godini bila dva obračuna.

Grafikon 1. Prihodi Fonda u 2008. i 2009. godini

Potraživanja Fonda na dan 31.12.2008. i 31.12.2009. godine

NAKNADE	POTRAŽIVANJ A 31.12.2008.	POTRAŽIVANJA 31.12.2009.	INDEX 2009/2008
Prihodi od financijske imovine	18.820,46	2.897,99	15,40
Naknada za emisiju u okoliš CO2	69.781.656,17	18.195.569,16	26,08
Naknada za emisiju u okoliš SO2	3.863.752,34	2.067.081,83	53,50
Naknada na emisije u okoliš NO2	1.064.786,01	1.009.691,12	94,83
Naknade za neopasni tehnološki (industrijski) otpad	1.028.768,35	9.934.512,54	965,67
Naknade na opasni otpad	-17.225,89	-80.620,93	468,02
Posebna naknada za okoliš na vozila na motorni pogon	12.574.243,10	17.736.204,54	141,05
Naknade za ambalažu i ambalažni otpad	98.338.418,63	121.618.647,61	123,67
Naknada za gospodarenje otpadnim gumama	1.783.393,67	1.693.331,46	94,95
Naknada za gospodarenje otpadnim vozilima	7.586.411,84	5.609.076,65	73,94
Naknada za gospodarenje otpadnim uljima	422.932,59	3.340.720,08	789,89
Naknade za gospodarenje otpadnim baterijama i akumulatorima	203.922,98	139.065,54	68,20
Naknada za zbrinjavanja otpadnih kontroliranih i zamjenskih tvari koje oštećuju ozonski sloj	0,00	101.928,42	0
Naknada za gospodarenje EE otpadom	22.902.225,94	16.836.708,47	73,52
Ostali prihod - neostvareni prihod PET, Al/Fe	0,00	1.913.558,81	0
UKUPNO	219.552.106,19	200.118.373,29	91,15

U 2009. godini smanjeni su prihodi Fonda, ali su smanjena i nenaplaćena potraživanja Fonda u odnosu na 2008. godinu za 19.433.732,90 kn.

Nenaplaćena potraživanja na dan 31.12.2009. godine iznosila su 200.118.373,29 kn. Od toga, najveći udio – 60,77%, otpada na potraživanja za ambalažni otpad (121.618.647,61 kn), zatim na potraživanja za emisiju u okoliš CO₂ – 9,09% (18.195.569,16 kn), potraživanja za posebnu naknadu za okoliš na vozila na motorni pogon – 8,86% (17.736.204,54 kn), potraživanja od naknade za gospodarenje EE otpadom – 8,41% (16.836.708,47 kn), potraživanja za neopasni tehnološki (industrijski) otpad – 4,96% (9.934.512,54 kn).

S obzirom na činjenicu da je veliki broj obveznika plaćanja naknada u poslovnom odnosu s prodavateljima kojima Fond isplaćuje naknade za zbrinjavanje ambalažnog otpada, značajan dio potraživanja Fonda naplaćuje se kroz kompenzacije (u 2009. godini je kroz kompenzacije naplaćeno 266.183.806,53 kn).

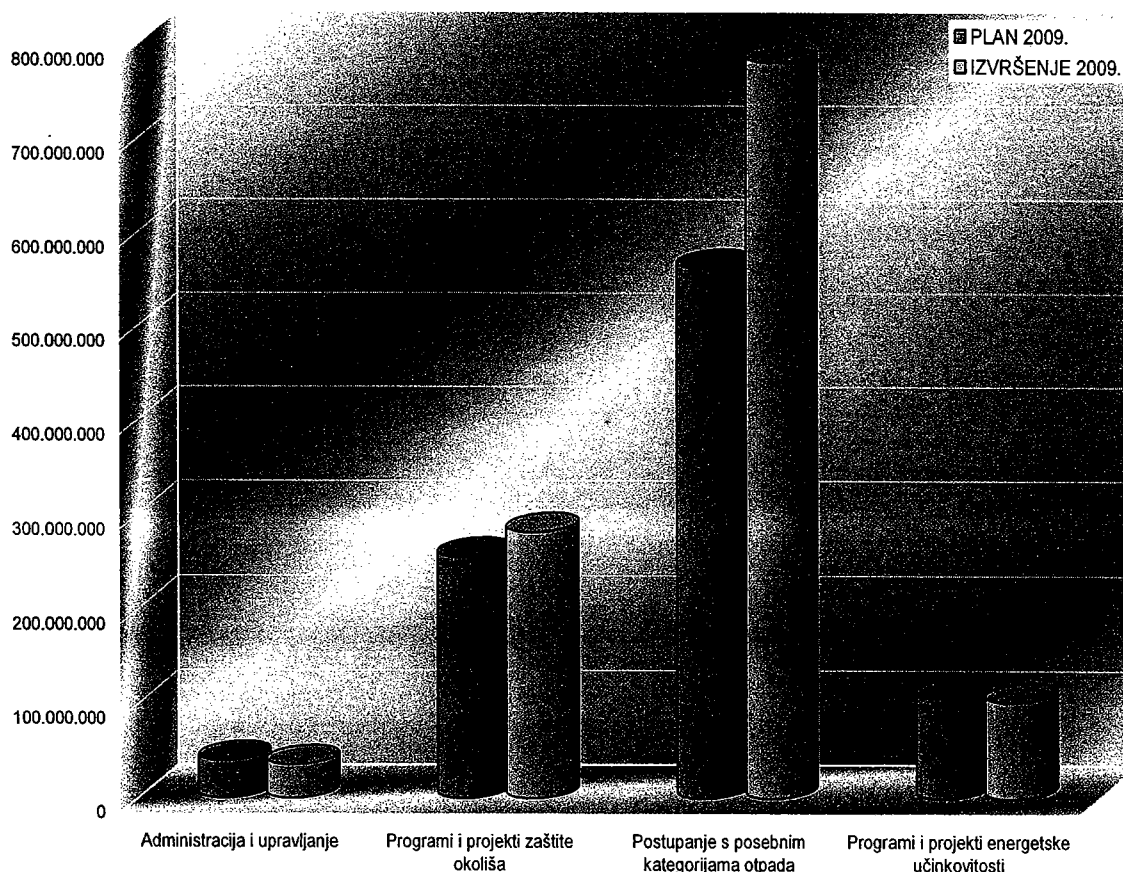
Od navedenih 200.118.373,29 kn, 169.075.302,96 kn su dospjela potraživanja, a 31.043.070,33 nedospjela.

Dio potraživanja je reprogramiran, te su s obveznicima plaćanja zaključeni posebni sporazumi o odgodi i obročnoj otplati.

U 2009. godini su po prvi put uočeni efekti organiziranog sustava gospodarenja posebnim kategorijama otpada te je prikupljen približno isti broj jedinica ambalažnog otpada koji je stavljen na tržište, a rashodi tog sustava bili su manji od prihoda.

II. Rashodi i izdaci Fonda u odnosu na planirana sredstva u 2009. godini:

RASHODI I IZDACI	PLAN 2009.	IZVRŠENJE 2009.	INDEX plan/izvršenje	%
ADMINISTRACIJA I UPRAVLJANJE	39.787.500	35.626.204,05	89,54	2,96
PROGRAMI I PROJEKTI	926.611.869	1.167.840.991,14	126,03	
PROGRAMI I PROJEKTI ZAŠTITE OKOLIŠA	819.184.869	1.065.164.924,41	130,03	
Programi i projekti zaštite okoliša	255.876.800	282.284.271,97	110,32	23,46%
Postupanje s posebnim kategorijama otpada	563.308.069	782.880.652,44	138,98	65,05%
PROGRAMI I PROJEKTI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI	107.427.000	102.676.066,73	95,58	8,53%
UKUPNO RASHODI I IZDACI	966.399.369	1.203.467.195,19	124,53	100%

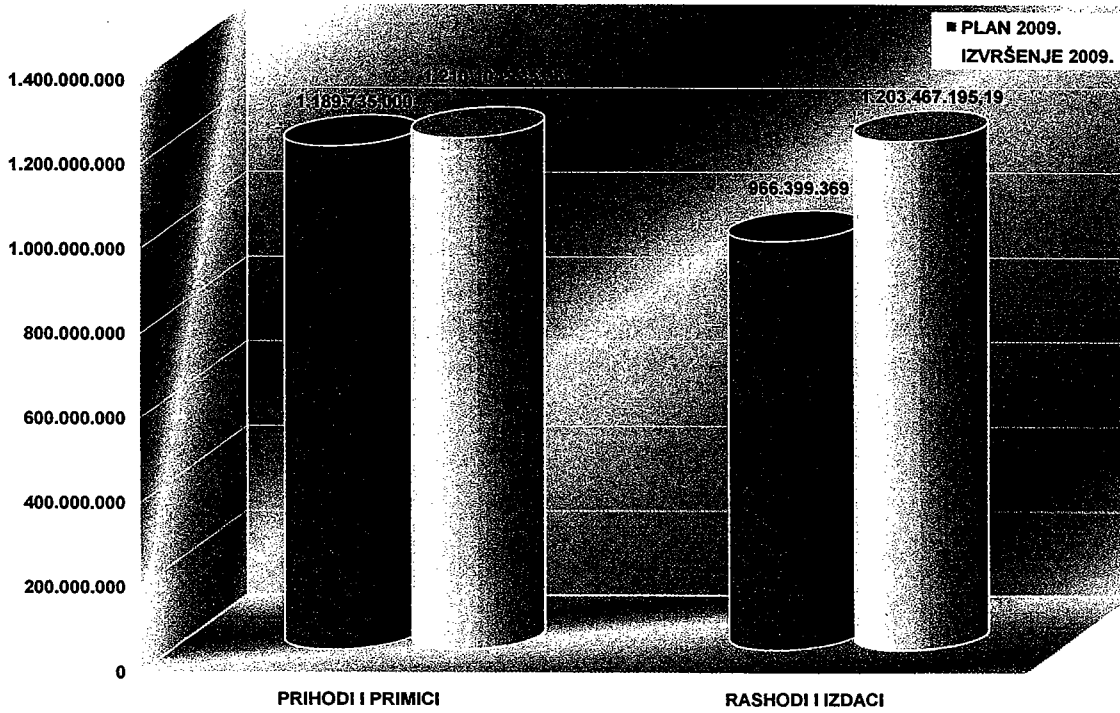

Grafikon 2. Rashodi i izdaci Fonda u 2009. godini

Rashodi i izdaci Fonda u 2009. godini iznose 1.203.467.195,19 kn i veći su za 237.067.826,19 kn, (24,53%) od plana. Nemoguće je bilo ostvariti planirane uštede na rashodima poslovanja, jer najveći dio rashoda čine troškovi sustava gospodarenja posebnim kategorijama otpada, čiji troškovi su unaprijed utvrđeni Zakonom o otpadu i pravilnicima te visinom naknada koju Fond isplaćuje koncesionarima i prodavateljima u sustavu gospodarenja posebnim kategorijama otpada.

U 2009. godini prihodi i primici zajedno s ostvarenim viškom iz prethodnih godina ostvareni su u iznosu od **1.245.776.103,97 kn**, te u cijelosti pokrivaju ostvarene rashode i izdatke tekuće godine u iznosu od **1.203.467.195,19 kn**, pri čemu je ostvaren i višak prihoda u iznosu od **42.308.908,78 kn**.

Ostvareni višak sredstava utrošit će se sukladno odluci Upravnog odbora za preuzete i nepodmirene ugovorene obveze iz prethodnih godina, a koje će se realizirati u 2010. godini, kao i za ugovorene obveze u 2010. godine za koje nisu osigurana sredstva financijskim planom.

Grafikon 3. Planirani i realizirani prihodi i rashodi u 2009. godini

2.) RASHODI FONDA ZA PROGRAME I PROJEKTE ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETSKE UČINKOVITOSTI U 2009. GODINI

Fond je u 2009. godini planirao sufinanciranje programa i projekata zaštite okoliša i energetske učinkovitosti u iznosu od **926.611.869,00 kn**, od toga za:

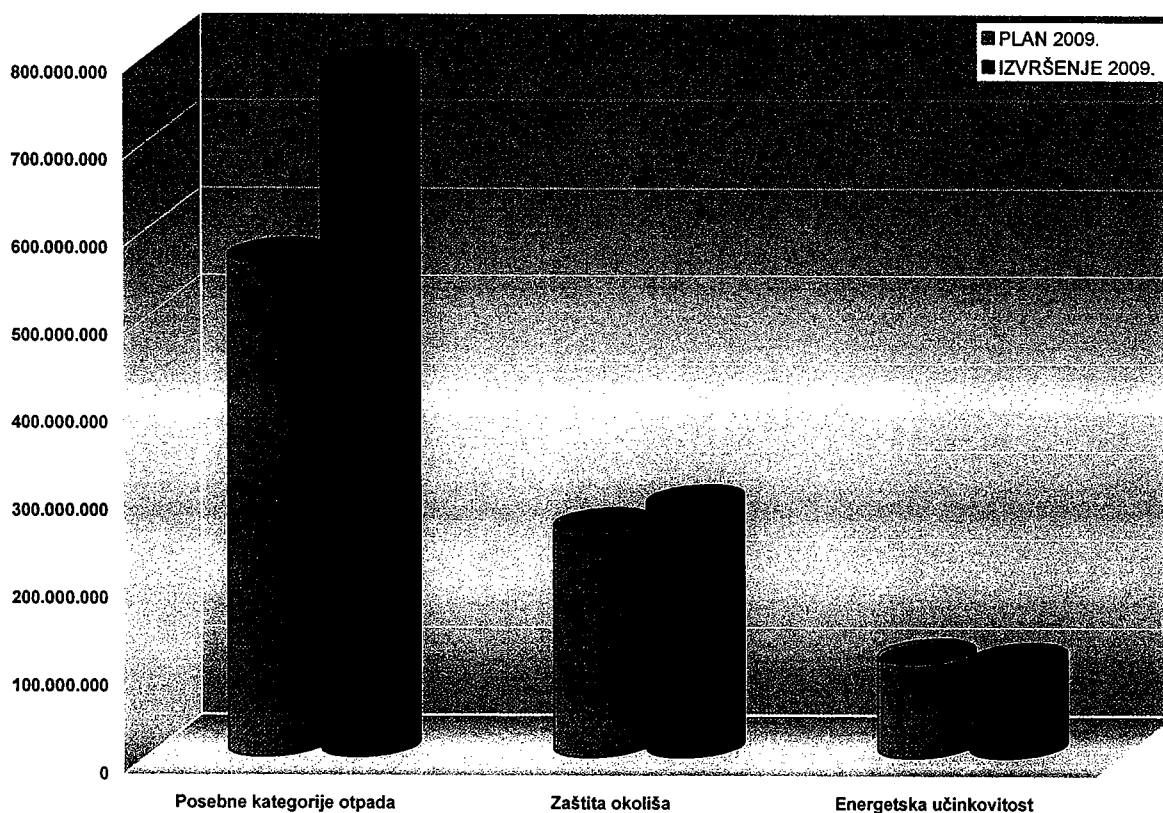
- projekte i programe u području zaštite okoliša u iznosu od **819.184.869,00 kn** (uključujući planirana sredstva za gospodarenje posebnim kategorijama otpada)
- programe i projekte energetske učinkovitosti u iznosu od **107.427.000,00 kn**.

Fond je u 2009. godini za programe i projekte zaštite okoliša i energetske učinkovitosti (uključujući posebne kategorije otpada) isplatio **1.167.840.991,14 kn**, od čega za:

- zaštitu okoliša **1.065.164.924,41 kn (91,21%)**,
- energetska učinkovitost **102.676.066,73 kn (8,79%)**.

U isplaćenim sredstvima Fonda za projekte zaštite okoliša uključena su i isplaćena sredstva za zbrinjavanje posebnih kategorija otpada, u ukupnom iznosu od **782.880.652,44 kn**, u čemu troškovi zbrinjavanja ambalažnog otpada iznose 660.400.972,03 kn, zbrinjavanja otpadnih guma 25.634.733,68 kn, zbrinjavanja otpadnih vozila 22.222.492,57 kn, zbrinjavanja otpadnih ulja 21.233.034,61 kn, zbrinjavanja otpadnih baterija i akumulatora 6.341.889,69 kn i zbrinjavanja električnog i elektroničkog otpada 47.047.529,86 kn.

Za programe i projekte zaštite okoliša isplaćeno je **282.284.271,97 kn**.

Grafikon 4. Realizacija planiranih i isplaćenih sredstava Fonda u 2009. godini po programima

Prema područjima rada Fond je u tijeku 2009. godine isplatio sredstva za programe i projekte zaštite okoliša i energetske učinkovitosti kako slijedi:

Redni broj	PROGRAMI I PROJEKTI ZAŠTITE OKOLIŠA	Plan 2009.	ISPLAĆENA sredstva 2009.	% udio
1.	Sanacija odlagališta komunalnog otpada	66.360.000	88.012.964,57	132,63
2.	Sanacija divljih odlagališta	8.370.000	8.361.956,46	99,90
3.	Gospodarenje otpadom - izgradnja centara za gospodarenje otpadom	5.210.000	5.206.061,76	99,92
4.	Oporaba i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada	20.160.000	20.075.300,08	99,58
5.	Sanacija odlagališta opasnog otpada	115.341.800	120.371.389,24	104,36
5.1.	Sanacija odlagališta opasnog otpada - lokacija visokog rizika za okoliš	110.341.800	112.091.177,45	101,59
5.2.	Građevinski otpad – azbest	5.000.000	8.280.211,79	165,6
6.	Zaštita, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, tla, voda i mora	4.300.500	4.194.867,43	97,54
7.	Poticanje čistije proizvodnje	16.000.000	16.072.639,38	100,45
8.	Zaštita i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti	3.250.000	3.182.248,42	97,92
9.	Poticanje održivog ruralnog razvoja	4.930.000	4.904.411,94	99,48
10.	Poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija	4.000.000	3.942.225,07	98,56
11.	Ostali projekti i programi zaštite okoliša	7.954.500	7.960.207,62	100,07
	UKUPNO	255.876.800	282.284.271,97	110,32
	GOSPODARENJE POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA			
1.	Postupanje s ambalažnim otpadom	440.608.069	660.400.972,03	149,88
2.	Postupanje s otpadnim gumama	25.700.000	25.634.733,68	99,75
3.	Postupanje s otpadnim uljima	21.300.000	21.233.034,61	99,69
4.	Postupanje s otpadnim motornim vozilima	22.250.000	22.222.492,57	99,88
5.	Postupanje s otpadnim baterijama i akumulatorima	6.400.000	6.341.889,69	99,09
6.	Postupanje s električnim i elektroničkim otpadom	47.050.000	47.047.529,86	99,99
	UKUPNO	563.308.069	782.880.652,44	138,98
	PROGRAMI I PROJEKTI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI			
1.	Provedba nacionalnih energetske programa	31.888.000	31.604.796,47	99,11
1.1.	Poticanje energetske učinkovitosti	31.800.000	31.517.296,47	99,11
1.2.	Provedba energetske pregleda i demonstracijskih aktivnosti	88.000	87.500,00	99,43
2.	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije	8.600.000	8.441.117,24	98,15
3.	Poticanje održive gradnje	7.940.000	7.844.385,27	98,80
4.	Poticanje čistijeg transporta	44.847.000	44.798.145,92	99,89

5.	Poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija	2.165.000	2.069.869,10	95,61
6.	Ostali projekti energetske učinkovitosti	11.987.000	7.917.752,73	66,05
	UKUPNO	107.427.000	102.676.066,73	95,58
SVEUKUPNO		926.611.869	1.167.840.991,14	126,03

Od planiranih **819.184.869,00 kn** Fond je u 2009. godini za programe i projekte u području **zaštite okoliša** isplatio iznos od **1.065.164.924,41 kn**, odnosno **30,03% više**.

- Za **programe i projekte zaštite okoliša** rashodi i izdaci iznose 282.284.271,97 kn, i veći su za 26.407.471,97 kn (10,32%) od planiranog iznosa. Odlukom Upravnog odbora od 17.06.2009. godine o usvajanju Završnog računa Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost za razdoblje 01.01. - 31.12.2008. godine utvrđena je preraspodjela viška prihoda iz 2008. godine za realizaciju programa i projekata koji su započeli prethodnih godina i nisu bili predviđeni u Financijskom planu za 2009. godinu.

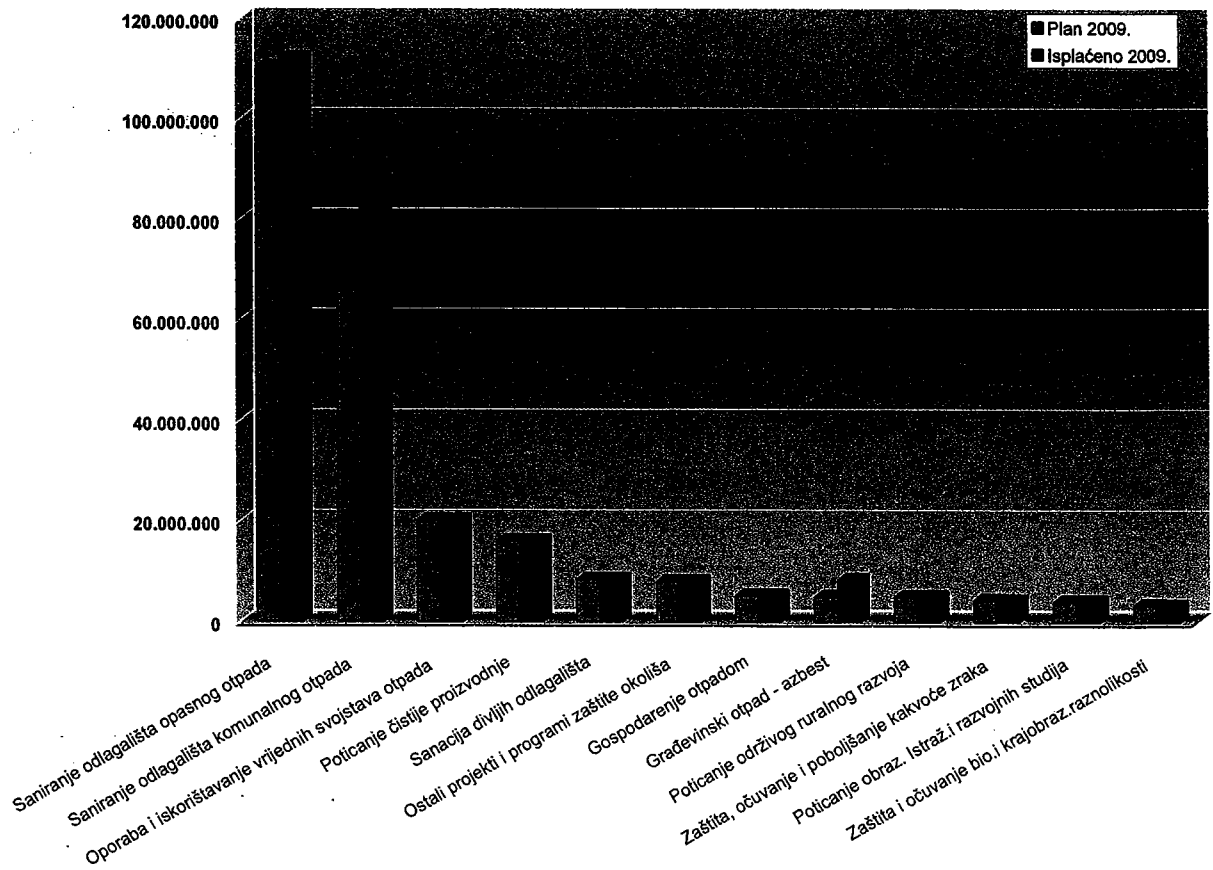
Prema ekonomskoj klasifikaciji unutar programa i projekata zaštite okoliša došlo je do probijanja na stavkama kapitalne pomoći unutar opće države zbog brže realizacije sanacija odlagališta komunalnog otpada, te ostalih nespomenuti rashodi poslovanja koji su vezani uz sanacije odlagališta opasnog otpada.

- Za **postupanje s posebnim kategorijama otpada** isplaćeno je 782.880.652,44 kn, odnosno 38,98% više od planiranog (219.578.537,05 kn).

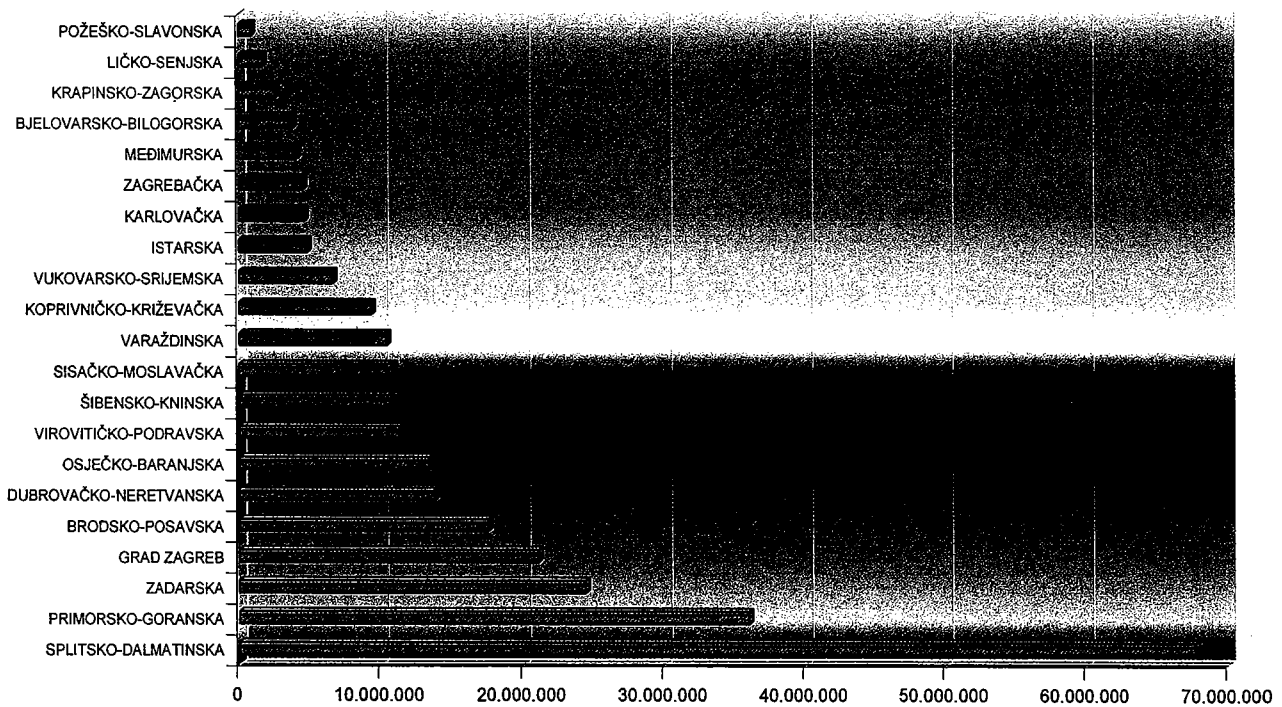
U cilju pomoći gospodarstvu programom antirecesijskih mjera Vlade RH, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izmjenama pravilnika povećalo je i uvelo nove naknade sakupljačima i oporabiljima pojedinih posebnih kategorija otpada, što je i uzrokovalo veće izvršenje od plana. Tako je skupljačima i oporabiljima posebnih kategorija otpada više isplaćeno s osnove povećanja naknada za uporabu i prijevoz otpadnih guma, obrađivanja otpadnih vozila, skupljanja i uporabe EE otpada, zbrinjavanja otpadnih masti i voskova, za skupljanje i uporabu kartonske ambalaže, za skupljanje i uporabu tetrapaka, zbrinjavanje otpadnih baterija u izvozu i preuzimanje otpadnih vozila cca 77.000.000,00 kn.

Da bi se postigle maksimalne uštede i smanjenje troškova, Fond je u tijeku godine poduzeo mjere u cilju suzbijanja nepravilnosti u sustavu gospodarenja posebnih kategorija otpada uvođenjem namjenskih vreća i sigurnosnih naljepnica za sve vrste ambalažnog otpada iz sustava povratne naknade (PET, staklo, Al/Fe), stalnim nadzorom kod oporabiljca staklene ambalaže, nadzorom kod prodavatelja i centara za gospodarenje ambalažnim otpadom. Učinak ovih mjera rezultirao je smanjenjem isplata po ispostavljenim fakturama za više od 10.000.000,00 kn.

Sukladno Programu rada za 2009. godinu za aktivnosti unutar programa i projekata zaštite okoliša i energetske učinkovitosti utrošena sredstva su u okvirima planiranih iznosa, međutim kako unaprijed nije bilo poznato kojom brzinom će se realizirati već prije odobreni i ugovoreni projekti s različitim korisnicima sredstava (jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, tvrtke, građani) i čija je realizacija započeta u prethodnom razdoblju, postoje odstupanja prema ekonomskoj klasifikaciji.

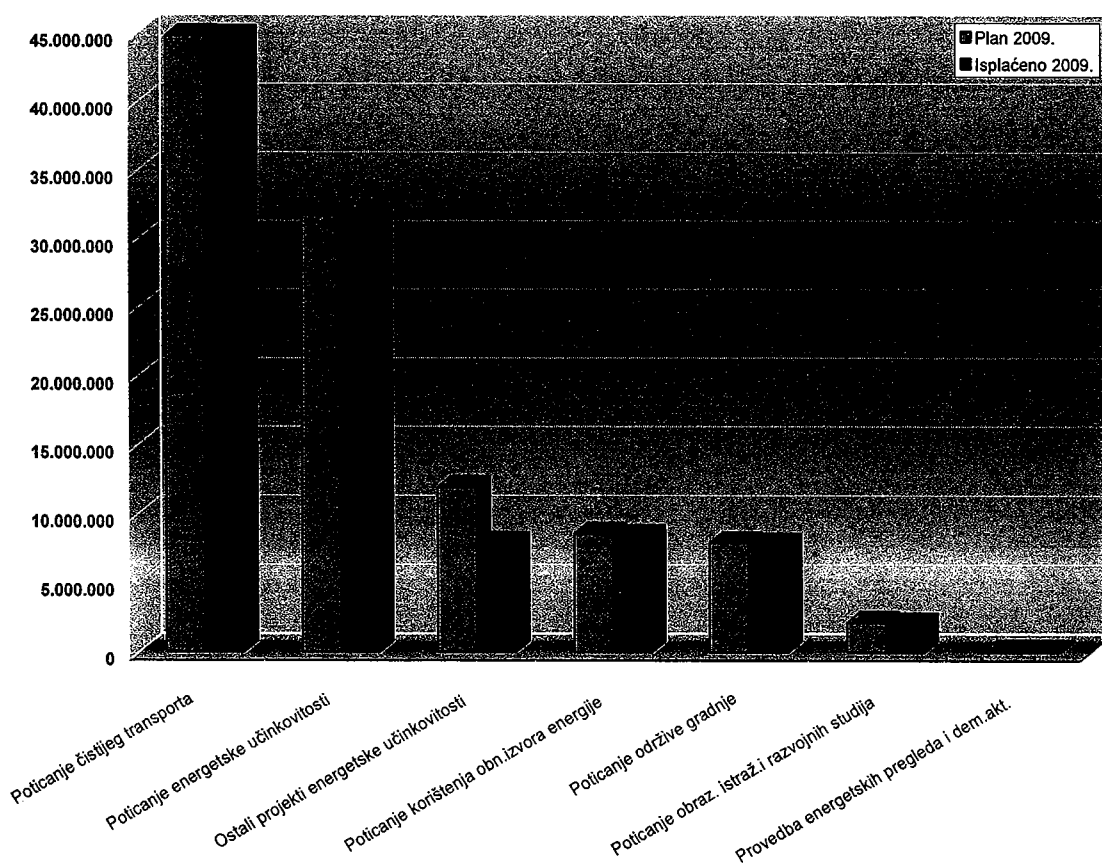
Grafikon 5. Planirana i isplaćena sredstva Fonda za programe i projekte zaštite okoliša u 2009. godini

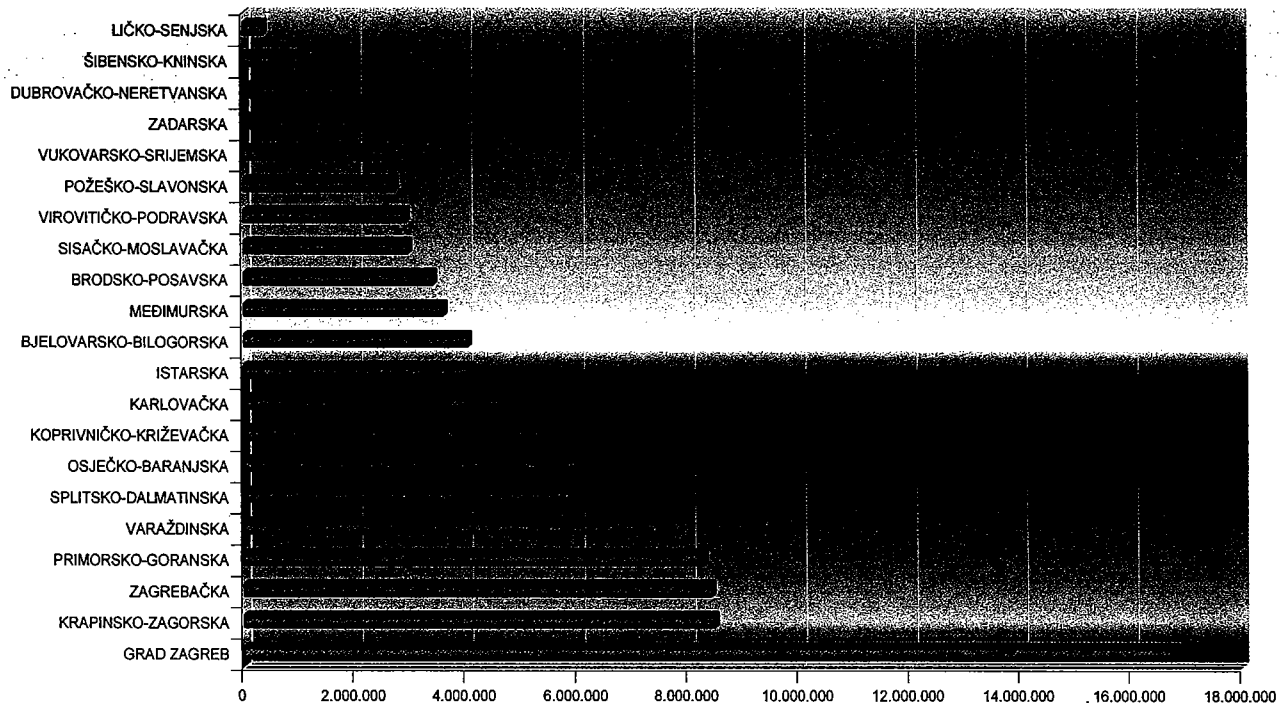
Grafikon 6. Isplaćena sredstva Fonda za programe i projekte zaštite okoliša po županijama u 2009. godini

- Od planiranih **107.427.000,00 kn** Fond je u 2009. godini za programe i projekte u području **energetske učinkovitosti isplatio 102.676.066,73 kn**, odnosno **95,58%**.

Prema ekonomskoj klasifikaciji unutar programa i projekata energetske učinkovitosti, tekuće donacije u novcu veće su za 30,59% od planiranih, subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora 11,42%, kapitalne pomoći unutar opće države 2,37% dok su ostale stavke unutar planiranih. Prekoračenje na stavci subvencija rezultat je prihvaćanja dvogodišnjeg Programa smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš – Prva mjera: smanjenje emisije štetnih plinova cestovnih vozila kategorije N2, N3 i M3, koji je pokrenut 2009. godine u suradnji s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture, i za koji je Fond izdvojio ukupno 44.500.000,00 kn u prvoj projektnoj godini za poticanje prijevoznika s međunarodnom licencom za prijevoz osoba i roba koji su zamijenili svoja vozila neprihvatljivih ekoloških standarda (EURO 0,1,2,3) s vozilima iste kategorije, ali ekološki prihvatljivog standarda EURO 5. Prekoračenje na stavci donacija vezano je za realizaciju zajedničkih programa s Ministarstvom gospodarstava, rada i poduzetništva, UNDP-a i Fonda, a vezano za projekte „Informacijska kampanja projekta poticanja energetske efikasnosti u RH“, „Dovesti svoju kuću u red“ i „Sustavno gospodarenje energijom u gradovima i županijama RH“.

Grafikon 7. Planirana i isplaćena sredstva Fonda za programe i projekte energetske učinkovitosti u 2009. godini

Grafikon 8. Planirana i isplaćena sredstva Fonda za programe i projekte energetske učinkovitosti po županijama u 2009. godini

Gledajući isplaćena sredstva za projekte energetske učinkovitosti po županijama, vidimo da je Gradu Zagrebu isplaćeno daleko više sredstva u odnosu na druge županije. Međutim, ovo je rezultat iskazivanja isplaćenih sredstava UNDP-u s kojim je Fond zajedno s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva ulagao u projekte koji su se realizirali na području cijele Hrvatske. Predmet financiranja su marketinška strategija projekta "Uklanjanje barijera poboljšanju energetske efikasnosti u kućanstvima i uslužnom sektoru u Republici Hrvatskoj", program Vlade RH „Dovesti svoju kuću u red“ i projekt „Sustavno gospodarenje energijom u gradovima i županijama RH“.

OSTVARENJE PROGRAMA RADA FONDA PO PROGRAMIMA I PROJEKTIMA U 2009. GODINI

PROGRAMI I PROJEKTI ZAŠTITE OKOLIŠA

1. Sanacija odlagališta komunalnog otpada

Temeljem obrade podataka i ostvarenih kontakata s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave provodi se sanacija službenih neuređenih odlagališta komunalnog otpada na području Republike Hrvatske na ukupno **299 lokacija**. Fond je s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave sklopio ugovore o sufinanciranju sanacija odlagališta komunalnog otpada za koje su odobrena bespovratna sredstva Fonda u iznosu od 1.569.089.286,24 kn, od čega je do konca 2009. godine isplaćeno 455.437.141,92 kn. Unutar ugovorenih 299 odlagališta sadržano je 57 lokacija koje se vode kao dogovorna odlagališta komunalnog otpada jer se na njih odlagao komunalni otpad samo na temelju odluke jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ne nalaze se u dokumentima prostornog uređenja.

Programom rada Fonda za **2009.** godinu definiran je nastavak sanacije službenih neuređenih odlagališta komunalnog otpada za koji su planirana sredstva u iznosu od **66.360.000,00 kn**, a isplaćeno je **88.012.964,57 kn**. U 2009. godini **sanirano je 15 odlagališta**, a od 2004. do konca 2009. godine sredstvima Fonda ukupno je sanirano **76 službenih odlagališta komunalnog otpada**.

Završenom sanacijom 76 odlagališta komunalnog otpada Fond je sanirao i zbrinuo cca. 2,8 milijun m³ komunalnog otpada čime se znatno umanjio negativan utjecaj na okoliš, što je svojevrsan doprinos očuvanju vodnih resursa i tla, smanjenju emisije štetnih deponijskih plinova u zrak, te općenito doprinos zaštiti prirode, okoliša i zdravlja ljudi. Također, sanacijom službenih neuređenih odlagališta komunalnog otpada uspostavlja se provedbeni sustav usklađivanja postupanja s direktivama i pravnim stečevinama zemalja EU, odlagališta komunalnog otpada i dnevno odlaganje komunalnog otpada dovodi se u stanje prihvatljivo za okoliš i zdravlje ljudi, uspostavlja se sustav kontrole i monitoringa nad odlagalištima u pogledu konačnih podataka o količinama odloženog komunalnog otpada te štetnim emisijama i utjecajima na vodu, zrak i tlo, a time i zdravlje ljudi.

2. Sanacija divljih odlagališta

Pored sanacije službenih odlagališta komunalnog otpada Fond sufinancira sanaciju divljih odlagališta otpada. Evidencija lokacija divljih odlagališta vodi se na temelju prijave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te rješenja inspekcije zaštite okoliša. Za sanaciju **984** lokacije divljih odlagališta, na području 186 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, jednog nacionalnog parka i 2 parka prirode, Fond je odobrio sredstva u iznosu od 91.912.078,28 kn od čega je isplaćeno 49.430.379,53 kn. Programom rada Fonda za 2009. godinu definiran je nastavak programa sanacije divljih odlagališta za koje je Fond planirao sredstva u iznosu od **8.370.000,00 kn**, kojima bi se u 2009. godini saniralo 70 divljih odlagališta komunalnog otpada. Prioritete u sanaciji divljih odlagališta komunalnog otpada imala su odlagališta u području od posebne državne skrbi (PDS) i to osobito ona koja se nalaze u vodozaštitnim zonama, u naseljenim mjestima, u zaštićenim dijelovima prirode, kao i ona odlagališta za koje je inspekcija zaštite okoliša utvrdila da ih je nužno sanirati.

Do sada je sanirano ukupno 606 lokacija divljih odlagališta, od čega je u **2009.** godini **sanirano 189 lokacija**, a isplaćen je iznos od **8.361.956,46 kn**. U 2009. godini potpisano je 56 novih ugovora.

Programom sanacije divljih odlagališta komunalnog otpada postignuti su značajni pozitivni učinci na okoliš i zdravlje ljudi pošto su sanirana odlagališta uglavnom u naseljima, vodozaštitnim zonama, zaštićenim dijelovima prirode, te na lokacijama koje neposredno ugrožavaju i štetno djeluju na okoliš i zdravlje ljudi. Čišćenjem divljih deponija sprječava se nastanak požara te znatno smanjuje procjeđivanje onečišćenih otpadnih voda u tlo i vode. Time se osobito čuvaju i štite biološke i krajobrazne vrijednosti kao i mogući štetni utjecaji na zdravlje ljudi.

3. Gospodarenje otpadom – izgradnja centara za gospodarenje otpadom

Radi sustavnog rješavanja gospodarenja komunalnim i drugim vrstama otpada u Republici Hrvatskoj, Strategijom gospodarenja otpadom (NN 130/2005) predviđena je izgradnja do 21. centra gospodarenja otpadom. Konačni broj centara ovisi o tome koliko će se izgraditi regionalnih, a koliko županijskih centara o čemu županije odlučuju samostalno i dogovorno sa susjednim županijama. U 2009. godini potpisana su 2 nova ugovora.

Planom je predviđeno sudjelovanje Fonda u sufinanciranju:

- troškova pripremnih radova (istražni radovi, projektno-tehnička dokumentacija),
- troškova izgradnje centra gospodarenja otpadom bez postrojenja za mehaničko-biološku obradu (MBO), te
- troškova izgradnje pretovarnih stanica.

Do sada je Fond sklopio ugovore za izgradnju centara: Lećevice u Splitsko-dalmatinskoj, Bikarac u Šibensko-kninskoj, Kaštijan u Istarskoj, Marišćina u Primorsko-goranskoj županiji, Piškornica regionalni centar za Koprivničko-križevačku, Krapinsko-zagorsku, Varaždinsku i Međimursku županiju, Biljani Donji u Zadarskoj županiji, Centar za gospodarenje otpadom Dubrovačko-neretvanske županije, Stari Jankovci u Vukovarsko-srijemskoj županiji i Jasenaš u Virovitičko-podravskoj županiji, i za te lokacije odobrio sredstva u iznosu od 67.662.300,00 kn, za što je isplaćeno 20.824.252,33 kn.

Fond je u **2009.** godini planirao sredstva za izgradnju centara u iznosu od **5.210.000,00 kn**, a isplaćeno je **5.206.061,76 kn**.

4. Oporaba i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada

Projekti uporabe otpada i iskorištavanja vrijednih svojstava otpada

Strategijom gospodarenja otpadom RH i Planom gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2007.- 2015. godine kao jedan od najznačajnijih ciljeva u gospodarenju otpadom definirana je uporaba otpada, koju čini svaki postupak ponovne obrade otpada radi njegova korištenja u materijalne i energetske svrhe, odnosno iskorištavanje njegovih vrijednih svojstava.

Za programe i projekte uporabe i iskorištavanja vrijednih svojstava otpada (66 projekata) Fond je do sada odobrio sredstva u iznosu od 79.346.949,77 kn, a isplatio 52.801.073,43 kn, i to za poticanje gospodarskog sektora, smanjenje otpada na odlagalištima komunalnog otpada, smanjenje uvoza ambalažnog otpada, iskorištavanje vrijednih svojstava otpada i stvaranje vrijednih izvornih proizvoda, i to: uporaba ambalažnog otpada (staklo, PVC ambalaža, PET ambalaža, papir, karton i dr.), otpadnih guma, biorazgradivog otpada, aluminijske ambalaže, električkog i električkog otpada, otpadnih ulja, ambalaže otpadnih boja i lakova, uporaba i zbrinjavanje baterija i akumulatora, žarulja, ambalaže koja je sadržavala opasne tvari, građevinskog otpada, medicinskog otpada, otpadne vune i dr.

U **2009.** godini Fond je za realizaciju projekata uporabe i iskorištavanja vrijednih svojstava otpada isplatio **10.413.627,10 kn**. Tijekom 2009. godine potpisano je 16 novih ugovora vezanih za projekte uporabe i iskorištavanja vrijednih svojstava otpada.

Ulaganjem Fonda u realizaciju projekata uporabe otpada i iskorištavanja vrijednih svojstava otpada postižu se značajni učinci u zaštiti okoliša: smanjuje se količina otpada na odlagalištima, iz otpada se dobivaju vrijedne sirovine koje se mogu ponovno iskoristiti u proizvodnom procesu, a otpad se sve češće koristi i kao energent.

Kante i kontejneri

Kao osnovni preduvjet za smanjenje opterećenja okoliša otpadom Fond podupire projekte uspostave sustava odvojenog prikupljanja i reciklaže otpada. Fond je do sada uložio znatna sredstva u sustav primarnog odvajanja otpada, odnosno odobrio sredstva bespovratne financijske pomoći jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za nabavu 311.943 komada kanti i kontejnera različitih zapremina te zelenih otoka (staklo, papir, PET i PVC ambalaža, baterije i dr), čime se ostvaruje osnovni smisao i cilj koncepta IVO (izbjegavanje – vrednovanje – odlaganje).

Za nabavu kanti, kontejnera i zelenih otoka za odvojeno skupljanje otpada odobrena su sredstva Fonda u iznosu od 68.821.028,45 kn, a do konca 2009. godine su isplaćena sredstva Fonda u iznosu od 41.633.506,39 kn.

U **2009.** godini isplaćeno je **9.661.672,98 kn**, odnosno **nabavljeno je cca 76.400 komada kanti, kontejnera i zelenih otoka**. Tijekom 2009. godine sklopljeno je 159 novih ugovora za sufinanciranje nabave kanti i kontejnera.

Odvojenim prikupljanjem otpada sprječava se onečišćenje tla, vode i zraka te se smanjuje količina otpada koji završava na odlagalištu. Kao rezultat prikupljanja, sortiranja i reciklaže otpada, korištenja otpada kao sekundarne sirovine, odnosno korištenja vrijednih svojstava otpada u materijalnoj preradi ili kao energenta postižu se i ekonomski učinci: smanjenje proizvodnih troškova, ušteda energije, smanjenje količina koje se odlažu, razvoj gospodarstva, ugradnja novih tehnologija i otvaranje novih radnih mjesta i dr.

5. Sanacija odlagališta opasnog otpada

Strategijom gospodarenja otpadom i Planom gospodarenja otpadom, kao njegovim provedbenim dokumentom, utvrđeno je devet lokacija visokog rizika tzv. „crne točke“ koje su nastale dugotrajnim neprimjerenim gospodarenjem proizvodnim (tehnoškim) otpadom i koje svojim postojanjem predstavljaju realnu opasnost za okoliš i zdravlje ljudi. Od kraja 2005. godine do kraja 2009. godine za **projekte sanacije opasnog otpada** dodijeljena su sredstva Fonda u iznosu od 437.244.606,65 kn, a isplaćeno je 283.263.239,16 kn. U 2009. godini planirana su sredstva u iznosu od **110.341.800,00 kn**, a isplaćeno je **112.091.177,45 kn**. Potpisano je 80 novih ugovora vezano za projekte sanacije odlagališta opasnog otpada. Od toga je 52.998.432,27 kn isplaćeno za zbrinjavanje i sanaciju azbestno-cementnog otpada u krugu tvornice Salonit d.d. u stečaju, izvođenje radova na sanaciji kave na kojoj se nalazi nogometno igralište "Omladinac" u Vranjicu i sanaciju Mravinačke kave, 25.633.324,61 kn za sanaciju zemljišta onečišćenog koksnim katranom i uljem u Bakru, 11.528.025,39 kn za izvođenje radova na sanaciji bazena crvenog mulja bivše tvornice glinice Obrovac, 8.109.793,39 kn za sanaciju okoliša Tvornice elektroda i ferolegura u Šibeniku.

Sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske od 31. srpnja 2009. godine Fond je uspostavio sustav skupljanja i zbrinjavanja građevinskog otpada koji sadrži azbest. U tu svrhu u 2009. godini izgrađene su posebne plohe (kazete) za odlaganje građevinskog otpada koji sadrži azbest (do kraja 2009. godine izgrađeno je 5 kazeta, u završnoj fazi izgradnje je 5 kazeta), a u 2010. godini planira se izgraditi još 10-tak posebnih ploha.

Fond je sklopio Ugovore s ovlaštenim skupljačima za skupljanje, prijevoz i odlaganje građevinskog otpada koji sadrži azbest, koji su u 2009. godini skupili ukupno 1.500 tona, za što je isplaćeno **8.280.211,79 kn**.

6. Zaštita, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, tla, vode, mora

Sukladno strateškim i planskim prioritetima Republike Hrvatske Fond odobrava sredstva za projekte kojima se potiču mjere u zaštiti okoliša s ciljem postizanja pozitivnih učinaka u suzbijanju i smanjivanju onečišćenja zraka, tla, voda i mora, te ublažavanja klimatskih promjena i zaštite ozonskog omotača. Ratificiranjem Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) te Kyoto protokola, Hrvatska se obvezala smanjiti emisiju stakleničkih plinova u razdoblju od 2008. do 2012. godine na 95% u odnosu na količinu emisija u referentnoj 1990. godini.

U svrhu zaštite okoliša, a posebno radi postizanja ciljeva poboljšanja kakvoće zraka, tla, vode, mora te ublažavanja klimatskih promjena i zaštite ozonskog omotača Fond je odobrio sredstva za 9 projekata u iznosu od 4.467.731,28 kn, za koje je isplaćeno 4.435.667,43 kn.

U 2009. godini potpisano je 6 novih ugovora u sklopu ove aktivnosti. Planirana su sredstva u iznosu od **4.300.500,00 kn**, a isplaćeno je **4.194.867,43 kn**, što se uglavnom odnosi na isplate Brodarskom institutu za adaptaciju i zakup poslovnog prostora kao i nabavu opreme neophodne za realizaciju projekta PHARE. Sredstva su uložena i u projekte kojima je cilj razvoj sustava mjerenja kakvoće zraka i emisije plinova, izgradnje filtera za pročišćavanje štetnih plinova u okoliš, rekonstrukciju postojećih pogona u svrhu smanjenja štetnih emisija, prelazak s krutih goriva na plinska goriva, poboljšanje rada postojećih kotlovnica i izgradnju eko toplana.

Ulaganjem Fonda u realizaciju projekata a radi stvaranja preduvjeta za ukupno smanjenje štetnih emisija u okoliš te poboljšanje kakvoće zraka, tla, voda i mora te ublažavanje klimatskih promjena i zaštita ozonskog omotača postignuti su pozitivni učinci u zaštiti okoliša: uspostava sustava mjerenja kakvoće zraka te ukupne emisije plinova s automatskim evidentiranjem prekoračenja nedopuštenih emisija. Također je postignuto smanjenje opterećenjima industrijskih otpadnih voda, sprječavanje i zaustavljanje onečišćenja eko-toksičnim metalima tla, voda i mora, kontinuirano se sprječava degradacije tla i potiče pošumljavanje ugroženih područja ili požarom opustošenih područja.

7. Poticanje čistije proizvodnje, izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada i emisija štetnih plinova u proizvodnom procesu

S ciljem poticanja čistije proizvodnje u proizvodnom procesu odnosno izbjegavanja i smanjenja nastajanja otpada i emisija štetnih plinova Fond je prihvatio sufinanciranje 62 projekata za čiju provedbu su odobrena sredstva Fonda u iznosu od 75.897.322,11 kn, od čega je isplaćeno 51.264.604,67 kn, kao subvenciju kamata na odobrene kredite kod poslovnih banaka, kao zajmove ili financijske pomoći.

U 2009. godini za ovu aktivnost planirana su sredstva u iznosu od **16.000.000,00 kn**, a isplaćeno je **16.072.639,38 kn**. U 2009. godini potpisana su 23 nova ugovora.

Fond je u 2009. godini ulagao sredstva u programe i projekte koji su imali za cilj uspostavu čistije proizvodne tehnologije, promjenu proizvodnog procesa s ciljem uspostave čistije tehnologije, modifikacije proizvodnog procesa i modifikacije opreme, ugradnju pročistača otpadnih voda nastalih u proizvodnji, smanjenje količina otpada na mjestu nastanka, sprečavanje nastanka opasnih i otrovnih tvari iz proizvodnih procesa, učinkovitiju uporabu sirovina, učinkovitiju uporabu energenata, proizvodnju ekološko prihvatljivih proizvoda, reciklažu vlastitog otpada iz proizvodnog procesa, korištenje otpada kao energenta, uspostavu sustava za kontrolu emisija štetnih plinova i kontrolu kakvoće zraka, smanjenje štetnih emisija plinova, mjerenje emisije štetnih plinova na mjestu ispusta, ugradnju filtra u proizvodne procese, smanjenje emisije metana iz poljoprivrede, uvođenje sustava upravljanja zaštitom okoliša i dr. Ulaganjima Fonda u navedene projekte smanjuju se emisije plinova u prosjeku za **60.000 tona godišnje**. Prema dostavljenim podacima korisnika sredstava Fonda najveći se efekti postižu u smanjenju emisija SO₂ (100%), CO₂ (40%), NO_x (70%) te CO (60%) godišnje.

8. Zaštita i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti

Osnovna polazišta, ciljeve i smjernice očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti, te načine njezina provođenja, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem Republike Hrvatske odredila je Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske. Hrvatska se ističe raznolikošću ekoloških sustava i staništa, koja se odražava i u velikom bogatstvu i raznolikosti živog svijeta. Ukupna površina zaštićenih područja u Hrvatskoj iznosi 5834,5 km² ili 10% kopnene i 334,4 km² morske površine. Prema Zakonu o zaštiti prirode iz 2005. godine, razvrstana su u devet kategorija, među kojima je 8 nacionalnih parkova i 11 parkova prirode.

Fond je odobrio sredstva za 104 projekta koji se odnose na očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, odnosno očuvanje i zaštitu biljnih i životinjskih svojti te zaštićenih područja u iznosu od 16.476.403,60 kn, od čega je isplaćeno 11.132.981,24 kn. Prema programu koji su zajednički utvrdili Fond i Ministarstvo kulture sufinancirani su projekti iz područja zaštite okoliša koji se odnose na zaštićena područja prirode, zaštitu i očuvanje biljnih i životinjskih svojti, zaštitu i očuvanje krških ekoloških sustava i podzemnih staništa, očuvanje bioloških resursa mora, te protupožarnu zaštitu u zaštićenim dijelovima prirode. Od navedenih projekata, 30 projekta se realizira u nacionalnim parkovima, 7 u parkovima prirode, 5 projekata spomenika parkovne arhitekture i 1 projekt u ornitološko-ihnologskom rezervatu, te 6 projekata koji su vezani uz NATURA 2000 područja.

Fond je u razdoblju od 2005. do 2009. godine uložio sredstva u iznosu 3.143.278,20 kn od za projekte koji imaju veliku važnost u postupku pristupanja Hrvatske Europskoj uniji.

U 2009. godini za ovu aktivnost planirana su sredstva u iznosu od **3.250.000,00 kn**, isplaćeno je **3.182.248,42 kn**, a potpisana su 32 nova ugovora.

Očuvana i zaštićena biološka i krajobrazna raznolikost predstavlja temeljnu vrijednost i značajan resurs u razvojnoj politici Hrvatske, posebno u turizmu, poljoprivredi i zaštiti baštinjenih vrijednosti. Sudjelovanjem Fonda u provedbi projekata iz područja zaštite i očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti postignuti su sljedeći učinci u zaštiti i očuvanju prirode, okoliša i krajobraza: očuvanje prirodnih staništa, inventarizacija, kartiranje i monitoring pojedinih vrsta u svrhu očuvanja biološke raznolikosti, očuvanje i poticanje uzgoja autohtonih vrsta i pasmina, suzbijanje širenja toksične alge *Caulerpe taxifolia* u Jadranskom moru te uspostavu sustavnog nadzora u zaštićenim područjima.

9. Održivi razvoj ruralnog prostora

Koncept održivog razvoja ruralnog područja i gospodarenja prirodnim dobrima prihvaćen je i ugrađen u zakonske propise Republike Hrvatske s ciljem očuvanja prirodnih bogatstava Hrvatske, a prije svega radi očuvanja zatečenih resursa i njihovog korištenja na način i u obujmu koji ne vodi do njihova propadanja nego osigurava nužno obnavljanje.

Za programe održivog razvoja ruralnog prostora Fond je odobrio sredstva za 27 projekata u ukupnom iznosu od 20.009.114,84 kn, za koje je do konca 2009. godine isplaćeno 12.446.423,49 kn. U 2009. godini planirana su sredstva u iznosu od **4.930.000,00 kn**, isplaćeno je **4.904.411,94 kn**, a potpisano je 17 novih ugovora.

Ulaganjima Fond u projekte razvoja ruralnog prostora postignuti su značajni učinci u zaštiti okoliša: potaknuta je obnova i podizanje zapuštenih vinograda, maslinika, voćnjaka i drugih nasada autohtonih sorti, razvoj autohtonih zanata i proizvoda, kao i uspostava sustava organizirane proizvodnje povrtlarskih kultura, a sve u cilju prevladavanja poteškoća u ruralnim područjima i osiguravanja uvjeta za povratak stanovništva na ruralna područja, te osiguranja primjernog standarda i uvjeta života za zatečeno stanovništvo i povratnike.

10. Poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija

Pitanja ekologije, eko-toksikologije i zaštite prirode i okoliša danas čine značajan sadržaj kako u obrazovanju tako i u javnom informiranju. Zaštita prirode i okoliša postala je vrlo važno društveno i političko pitanje što dovodi do promjene u razmišljanju, pristupu i djelovanju na sve sastavnice okoliša. Utjecaji zagađenja na biosferu i zdravlje ljudi pozorno se analiziraju, a sustavno se istražuju nove mogućnosti u razvoju tehnologije i promociji održivog razvoja.

Sukladno Programu rada Fond sufinancira poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti, uključujući i demonstracijske aktivnosti (162 projekta), za koje je odobrio sredstva u iznosu od 11.827.087,06 kn, od čega je isplaćeno 9.870.508,24 kn.

U 2009. godini planirana su sredstva u iznosu od **4.000.000,00 kn**, a isplaćeno je **3.942.225,07 kn**. Potpisan je 31 novi ugovor. Obrazovne, istraživačke i razvoje studije odnose sa na cjelokupno područje zaštite okoliša, a služe poboljšanju informiranosti o stanju u okolišu i upravljanju okolišem, razvoju programa edukacije, izradi modela financiranja sustava gospodarenja otpadom, poboljšanje čistije tehnologije, uvođenje sustava informiranja o okolišu.

11. Ostali programi i projekti zaštite okoliša

Za ostale programe i projekte vezane za zaštitu okoliša Fond je odobrio za 112 projekata 77.756.976,67 kn, a isplatio 72.194.711,75 kn. U 2009. godini planirana su sredstva u iznosu od **7.954.500,00 kn**, a isplaćena sredstva u visini od **7.960.207,62 kn**. Potpisano je 26 novih ugovora. U okviru aktivnosti odobrena su sredstva za:

- nabavu opreme za baliranje otpada u Gradu Makarskoj, nabavu dva vatrogasna vozila (vodeni top) za gašenje požara na odlagalištima komunalnog otpada i dr.
- razminiranje i pretraživanje minski sumnjivih površina na zaštićenim područjima i područjima prekrivenim otpadom, te nabavu stroja za razminiranje u iznosu od 2.000.000,00 kn
- čišćenje i uređenje 231,87 km kanalske mreže odvodnje u Vukovarsko-srijemskoj županiji

Sudjelovanjem Fonda u provedbi ostalih projekata zaštite okoliša postignuti su značajni učinci u zaštiti okoliša: čišćenje kanala od otpada, sprječavanje plavljenja poljoprivrednih i ostalih površina, kvalitetniji gospodarski razvoj na područjima s poljoprivrednim površinama, održivi razvoj poljoprivredne proizvodnje i novo zapošljavanje, razminiranje minski sumnjivih površina te sprječavanje nastanka i širenja požara.

GOSPODARENJE POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA

Fond je uspostavio sustav gospodarenja posebnim i drugim kategorijama otpada koji je osigurao sveobuhvatno zbrinjavanje svih vrsta otpada u Hrvatskoj, korištenjem u energetske svrhe ili u materijalnoj uporabi.

Gospodarenje posebnim kategorijama otpada uređeno Zakonom o otpadu (NN 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09) i sljedećim podzakonskim aktima:

1.	Pravilnik o ambalaži i ambalažnom otpadu, NN 97/05, 115/05, 81/08, 31/09 i 156/09
2.	Pravilnik o gospodarenju otpadnim gumama, NN 40/06, 31/09 i 156/09
3.	Pravilnik o gospodarenju otpadnim vozilima, NN 136/06, 31/09 i 156/09
4.	Pravilnik o gospodarenju otpadnim električnim i elektroničkim uređajima i opremom, NN 74/07, 133/08, 31/09 i 156/09
5.	Pravilnik o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima, NN 133/06, 31/09 i 156/09
6.	Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima, NN 124/06, 12/08, 31/09 i 156/09

U razdoblju od 01.01.2009. do 31.12.2009. godine Fond je **ostvario prihode** od naknada koju plaćaju proizvođači i uvoznici proizvoda od kojih nastaju posebne kategorije otpada i prihode od oporabitelja u iznosu od **800.255.843,41 kn**, od čega je prihod od prodaje ambalažnog otpada iznosio 10.467.810,26 kn, a **isplatio iznos** od **782.880.652,44 kn**.

1. Gospodarenje ambalažnim otpadom

Temeljem **Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu** Fond je uspostavio sustav prikupljanja, privremenog skladištenja, transporta, reciklaže i uporabe ambalažnog otpada. Od naknada koje plaćaju proizvođači i uvoznici ambalaže Fond je u razdoblju od 01.01.2009. do 31.12.2009. ostvario prihod od **537.358.868,93 kn**, a nenaplaćena potraživanja iznosila su 121.618.647,61 kn, što sveukupno iznosi **658.977.516,54 kn**. Istovremeno je za pokrivanje troškova sustava gospodarenja ambalažnim otpadom Fond utrošio **660.400.972,03 kn**. Fakturirani prihodi Fonda od ambalaže za 2009. godini pokriva troškove uspostave sustava gospodarenja ambalažnim otpadom.

Naknade za ambalažu obračunavaju se kvartalno, a isplate koncesionarima i prodavateljima su mjesečne, što znači da se 4. kvartal 2009. godine obračunava u 2010. godini, a isplate vezane za prikupljeni ambalažni otpad u 4. kvartalu isplaćene su većim dijelom tom kvartalu.

U 2009. godini isplaćena su sredstva za **728.320.062 jedinica** ambalažnog otpada, a oporabiteljima je predano na uporabu **61.920 t** (42.110 t stakla, 18.610 t PET-a, 1.199 t Al/Fe).

Od početka primjene Pravilnika Fond je za pokrivanje troškova sustava isplatio 2.819.163.405,34 kn. Ukupno je prikupljeno **3.704.733.425 jedinica** ambalažnog otpada (2.379.716.745 PET-a, 955.178.216 stakla te 369.838.464 Al/Fe), odnosno 311.638 t (81.386 t PET-a, 224.965 t stakla i 5.283 t Al/Fe). Prikupljeno je i 592.507 t kartona, 18.831 t tetrapaka, 4.301 t drva i 14.729 t ostalih polimera.

2. Gospodarenje otpadnim gumama

Temeljem **Pravilnika o gospodarenju otpadnim gumama** Fond je u razdoblju od 01.01.2009. do 31.12.2009. godine ostvario **prihod** u iznosu od **31.735.845,60 kn**, a za troškove zbrinjavanja otpadnih guma je isplatio **25.634.733,68 kn**. Od početka primjene Pravilnika Fond je ostvario prihode od guma u iznosu od 139.576.341,66 kn, dok je za pokrivanje troškova sustava isplatio 85.046.567,42 kn.

U razdoblju od 2006. do 31.12.2009. godine skupljeno je **85.154 t** otpadnih guma, od čega je u 2009. skupljeno **21.125 t**. Prikupljene količine su uporabljene putem materijalne ili energetske uporabe.

3. Gospodarenje otpadnim vozilima

Temeljem Pravilnika o gospodarenju otpadnim vozilima Fond je do 31.12.2009. godine ostvario **prihod** u iznosu od **56.818.779,88 kn**, dok je za skupljanje otpadnih vozila isplaćeno **22.222.492,57 kn**. Od početka primjene Pravilnika Fond je ostvario prihode od vozila u iznosu od 249.303.412,43 kn, dok je za pokrivanje troškova sustava isplatio 27.957.485,53 kn.

Ukupno je skupljeno **49.705** otpadnih vozila, od čega je u 2009. godini skupljeno **24.094 vozila**.

4. Gospodarenje otpadnim baterijama i akumulatorima

Temeljem Pravilnika o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima Fond je od 01.01.do 31.12.2009. godine ostvario **prihod** u iznosu od **10.359.183,47 kn**, a isplatio **6.341.889,69 kn**. Od početka primjene Pravilnika Fond je ostvario prihode od baterija i akumulatora u iznosu od 30.980.915,14 kn, dok je za pokrivanje troškova sustava isplatio 13.610.924,32 kn.

Ukupno je skupljeno **24.875 t** otpadnih baterija i akumulatora, od čega je u 2009. godini skupljeno **7.129 t**.

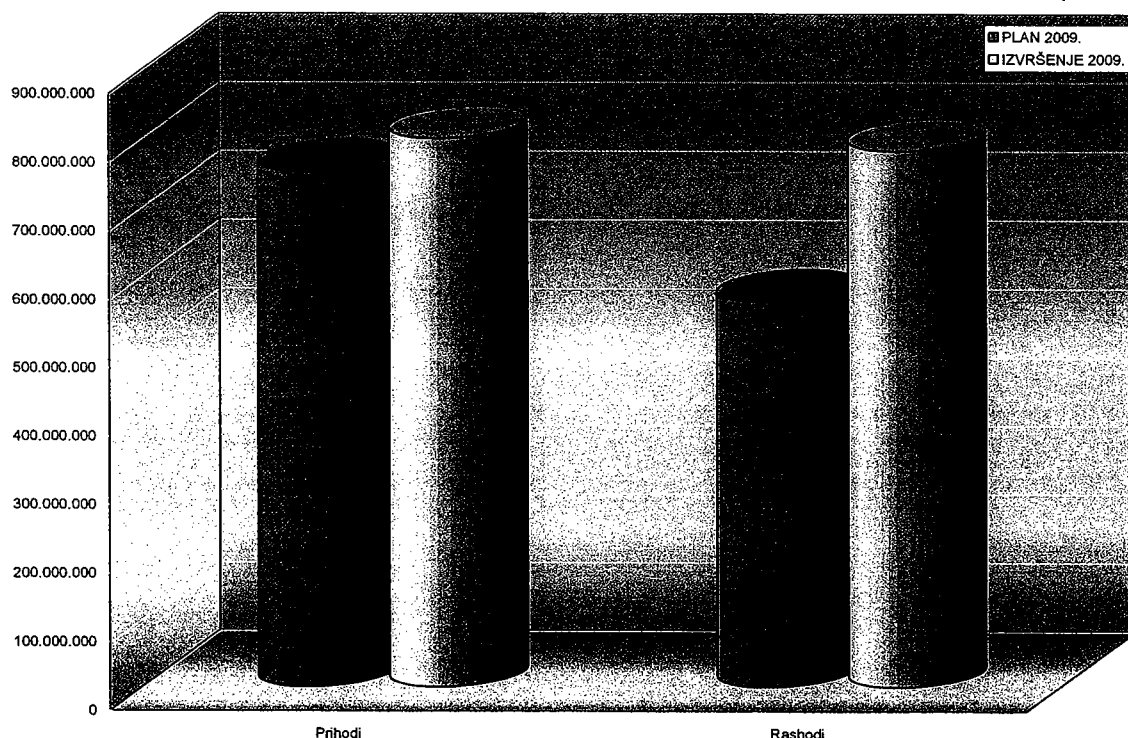
5. Gospodarenje otpadnim uljima

Temeljem Pravilnika o gospodarenju otpadnim uljima Fond je od 01.01. do 31.12.2009. godine ostvario **prihod** u iznosu od **42.207.003,42 kn**. Za skupljanje otpadnih jestivih i mazivih ulja isplaćeno je **21.233.034,61 kn**. Od početka primjene Pravilnika Fond je ostvario prihode od ulja u iznosu od 120.840.539,01 kn, dok je za pokrivanje troškova sustava isplatio 44.946.621,66 kn. Ukupno je skupljeno **27.157.494 l** otpadnih jestivih i mazivih ulja, od čega je u 2009. godini skupljeno **9.548.810 l**.

6. Gospodarenje otpadnim električnim i elektroničkim otpadom

Temeljem Pravilnika o gospodarenju otpadnim električnim i elektroničkim uređajima i opremom Fond je od 01.01.do 31.12.2009. godine ostvario **prihod** u iznosu od **121.776.162,11 kn**, a isplatio **47.047.529,86 kn**. Od početka primjene Pravilnika Fond je ostvario prihode od električnog i elektroničkog otpada u iznosu od 324.064.299,49 kn, dok je za pokrivanje troškova sustava isplatio 59.102.874,90 kn.

Do konca 2009. godine skupljeno je oko **19.600 t** električnog i elektroničkog otpada, od čega je u 2009. godini skupljeno **13.251 t**.

Grafikon 9. Prihodi i rashodi za posebne kategorije otpada ostvareni u 2009. godini

PROGRAMI I PROJEKTI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI

1. Provedba nacionalnih energetske programa i energetske pregleda

Za 266 projekata energetske učinkovitosti odobrena su sredstva Fonda u iznosu od 144.992.259,81 kn, a isplaćeno je 72.143.675,11 kn. U **2009.** godini planirana su sredstva u iznosu od **31.800.000,00 kn**, a isplaćeno je **31.517.296,47 kn**. Potpisano je 165 novih ugovora za projekte.

Projektima energetske učinkovitosti smanjuje se potrošnja toplinske i električne energije za čiju proizvodnju je potrebno koristiti fosilna goriva. Tipični financirani projekti iz ovog područja su: zamjena primarnog energenta u energetskim postrojenjima (loživo ulje i dizel gorivo zamjenjuju se prirodnim plinom ili ukapljenim naftnim plinom), sustavi iskorištenja otpadne topline, povećanje učinkovitosti sustava centralnog grijanja, rekonstrukcije javne rasvjete i primjena energetske učinkovite tehnologije. Rezultat financiranih projekata je godišnje smanjenje emisije stakleničkih plinova u količini preko 4200.000 tona CO₂ Tijekom 2009. godine Fond je u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva nastavio provoditi Strategiju i Program Vlade RH kojima se potiče korištenje ukapljenog naftnog plina u javnom sektoru i kućanstvima na otocima (2008.-2012.).

U suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva Fond je financirao **energetske preglede i demonstracijske aktivnosti** iz područja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u 118 objekata javnog sektora i gospodarstva. Odobreno je 3.665.709,83 kn, a isplaćena su sredstva u iznosu od 3.476.467,52 kn, od čega je u 2009. godini isplaćeno **87.500,00 kn**. Energetskim pregledima (auditima) dobiva se točan uvid u strukturu i troškove utrošene energije te mogućnosti za prioritetne organizacijske i investicijske zahvate kojima se može smanjiti utrošak energije.

2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije

Za korištenje obnovljivih izvora energije Fond je odobrio sredstva u iznosu 78.805.303,63 kn za 77 projekata, a isplatio je 32.492.629,71 kn. U **2009.** godini planirana su sredstva u iznosu od **8.600.000,00 kn**, a isplaćeno je **8.441.117,24 kn**. Potpisano je 27 novih ugovora za projekte.

Ovim projektima potiče se i promiče uporaba obnovljivih izvora energije koji služe kao zamjena upotrebi fosilnih goriva. Projekti koji se financiraju u ovom području su: ugradnja toplinskih sunčanih kolektora, instalacija fotonaponskih sustava, izgradnja kogeneracijskih postrojenja i kotlovnica na biomasu i centraliziranih toplinskih sustava s kotlovima na biomasu, razvoj i izgradnja malih hidroelektrana, vjetroelektrana, postrojenja za korištenje geotermalne energije te pogona za proizvodnju biogoriva kao što su biodizel i peleti. Fond je u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2009. godini započeo sa sufinanciranjem projekata poticanja korištenja sunčeve energije kod fizičkih osoba. Rezultat financiranih projekata obnovljivih izvora energije je godišnje smanjenje emisija stakleničkih plinova u količini preko **360.000 tona CO₂**.

3. Poticanje održive gradnje

Za poticanje održive gradnje odobrena su sredstva Fonda u iznosu 36.124.802,83 kn za 64 projekata, za koje je isplaćeno 12.880.426,34 kn. U **2009.** godini planirana su sredstva u iznosu od **7.940.000,00 kn**, a isplaćeno je **7.844.385,27 kn**. Potpisano je 48 novih ugovora za projekte.

Održiva gradnja je značajan segment održivog razvitka u okviru kojeg održiva gradnja mora osigurati trajnost, kvalitetu oblikovanja i konstrukcija uz financijsku, ekonomsku i ekološku prihvatljivost a sve radi ostvarivanja racionalnog korištenja energije. Odabrani projekti održive gradnje odnose se na projekte izolacije ovojnice zgrade, povećanja energetske učinkovitosti sustava rasvjete i elektroinstalacija, povećanja energetske učinkovitosti sustava grijanja, hlađenja i prozračivanja, te na projekte niskoenergetskih i pasivnih zgrada. Realizacijom projekata održive gradnje postižu se energetske uštede od 40 do 80%, dok su očekivani rezultati izgradnje niskoenergetskog i pasivnog objekta od 80 do 100%.

4. Poticanje čistijeg transporta

Za 276 projekata iz područja poticanja čistijeg transporta odobrena su sredstva u iznosu 46.826.738,54 kn, a isplaćeno je 45.046.843,19 kn. U **2009.** godini planirana su sredstva u iznosu od **44.847.000,00 kn**, a isplaćeno je **44.798.145,92 kn**. Potpisan je 271 novi ugovor za projekte.

Realizacijom projekata čistijeg transporta smanjuje se neposredna potrošnja energije i emisija stakleničkih plinova u transportu koji sudjeluje u ukupnoj neposrednoj potrošnji energije s oko 30%, a istovremeno je i značajan čimbenik mogućeg negativnog utjecaja na okoliš budući da više od 20% ukupnih emisija stakleničkih plinova dolazi iz transporta.

Financiranjem 7 projekata racionalizacije potrošnje goriva, korištenja alternativnih goriva kao što su biodizel i stlačeni prirodni plin, te korištenje vozila na električni pogon može se očekivati godišnje smanjenje emisije stakleničkih plinova preko 20.000 tona CO₂. Fond je zajedno s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture i Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva provodio Program smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš – Prva mjera: smanjenje emisije štetnih plinova cestovnih vozila kategorije N2, N3, M3 (2009-2010), kojim se konkretno primjenjuju prihvaćena načela zaštite okoliša od negativnog utjecaja prometa, u prvom redu smanjenjem emisije štetnih plinova cestovnih teretnih i putničkih vozila. U prvoj godini provedbe Programa realizirano je 269 projekata i nabavljeno 639 ekološki prihvatljivih vozila.

5. Poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija i programa

Za poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija i programa iz područja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije odobrena su sredstva Fonda za 76 projekata u iznosu od 10.225.330,40 kn, a isplaćeno je 9.155.695,99 kn. U **2009.** godini planirana su sredstva u iznosu od **2.165.000,00 kn**, a isplaćeno **2.069.869,10 kn**. Potpisano je 6 novih ugovora za projekte.

U ovom području Fond je uglavnom financirao specijalizirane programe na visoko školskim institucijama, razvojne studije i studije izvodljivosti, procjene potencijala obnovljivih izvora energije, znanstvene projekte vezane uz korištenje novih obnovljivih izvora energije, razvoj opreme i znanstvena istraživanja. Poticanjem obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija i programa osiguravaju se bolja informiranost, te stručne i tehničko-tehnološke pretpostavke za kvalitetniju primjenu mjera i postizanje ciljeva energetske učinkovitosti, korištenja obnovljivih izvora u dijelu racionalnog i održivog korištenja energije i zaštite okoliša, unaprijed određenih uvođenjem i implementacijom EU direktiva u hrvatsko zakonodavstvo.

6. Ostali programi i projekti energetske učinkovitosti

Za ostale programe i projekte vezane za energetske učinkovitost Fond je odobrio za 7 projekata 34.700.000,00 kn, a isplatio 21.684.308,20 kn. U **2009.** godini planirana su sredstva u iznosu od **11.987.000,00 kn**, a isplaćeno je **7.917.752,73 kn**. Potpisana su 2 nova ugovora za projekte.

Odobrena sredstva odnose se na projekte i program za čiju su provedbu Fond i MINGORP sklopili ugovor sa UNDP-om. Predmet financiranja su marketinška strategija projekta "Uklanjanje barijera poboljšanju energetske efikasnosti u kućanstvima i uslužnom sektoru u Republici Hrvatskoj", program Vlade RH „Dovesti svoju kuću u red“ i projekt „Sustavno gospodarenje energijom u gradovima i županijama RH“. Realizacijom ovih projekata i programa uspostavlja se organizacijska struktura za kontinuirani nadzor i analizu potrošnje energije unutar svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te objektima u vlasništvu Vlade RH te se podiže razina znanja o gospodarenju energijom u javnom sektoru i lokalnom planiranju energetike.

3.) REKAPITULACIJA OSTVARENJA PROGRAMA RADA FONDA U 2009. GODINI

A.) Fond je u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2009. godine **ukupne prihode i primitke:**

● planirao u iznosu od	1.225.406.369,00 kn
● ostvario u iznosu od	1.245.776.103,97 kn

B.) Fond je u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2009. godine **ukupne rashode i izdatke:**

● planirao u iznosu od	966.399.369,00 kn
● ostvario u iznosu od	1.203.467.195,19 kn

Od toga je za:

a.) programe i projekte zaštite okoliša (uključena planirana i ostvarena sredstva za posebne kategorije otpada):

● planirano	819.184.869,00 kn
● ostvareno	1.065.164.924,41 kn

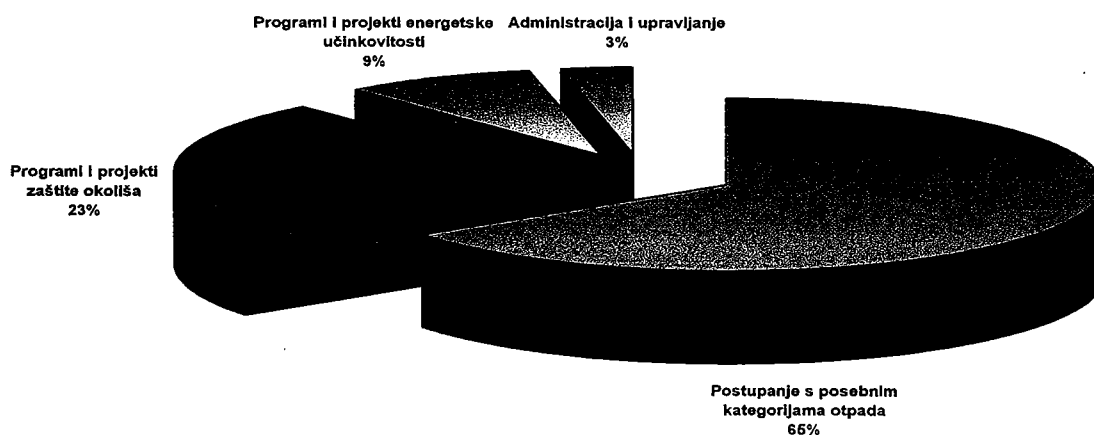
Od planiranih 819.184.869,00 kn za zaštitu okoliša, 563.308.069,00 kn se odnosi na postupanje s posebnim kategorijama otpada, a 255.876.800,00 kn na programe i projekte zaštite okoliša. Za postupanje s posebnim kategorijama otpada isplaćeno je 782.880.652,44 kn, a za programe i projekte zaštite okoliša 282.284.271,97 kn.

b.) programe i projekte energetske učinkovitosti:

● planirano	107.427.000,00 kn
● ostvareno	102.676.066,73 kn

c.) administraciju i upravljanje:

● planirano	39.787.500,00 kn
● ostvareno	35.626.204,05 kn

Grafikon 10. Isplaćena sredstva Fonda u 2009. Godini

Ostvarenim prihodima i primicima u 2009. i ostvarenim viškom prihoda iz prethodnih godina (35.671.368,61 kn) pokriveni su svi rashodi i izdaci poslovanja Fonda za 2009. godinu te je u 2009. godini ostvaren **višak prihoda** u iznosu od **42.308.908,78 kn**.

Godina 2009. predstavlja kontinuitet u realizaciji programa i projekata zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, koji su rezultirali značajnim postignućima, a osobito u području sanacije službenih odlagališta komunalnog otpada, divljih odlagališta, lokacija opasnog otpada, te u području gospodarenja posebnim kategorijama otpada. Tako je ulaganjima Fonda u 2009. godini **sanirano 15 službenih odlagališta komunalnog otpada, 189 lokacija divljih odlagališta**, a učinjeni su i veliki koraci u sanaciji lokacija opasnog otpada, osobito na sanaciji azbestno cementnog otpada iz bivše tvornice Salonit d.d. u stečaju na lokaciju Mravinačke kave, sanaciji bazena crvenog mulja s otpadnom lužinom na lokaciji bivše Tvornice glinice kod Obrovca, sanaciji opasnog otpada na lokaciji tvornice Koksar u Bakru i sanaciji okoliša Tvornice elektroda i ferolegura u Šibeniku.

U 2009. godini od ukupno ostvarenih rashoda za programe i projekte zaštite okoliša i energetske učinkovitosti u visini od **384.960.338,70 kn**, isplaćeno je putem:

● subvencija	89.672.997,83 kn
● financijskih pomoći	157.328.815,36 kn
● zajmova	37.289.916,96 kn
● donacija	16.197.544,82 kn
● ostalih rashoda poslovanja	84.471.063,73 kn

pri čemu je od ukupno isplaćenih sredstva udio na/za:

● područjima od posebne državne skrbi	69.266.014,04 kn
● tvrtkama	183.835.101,45 kn
● otocima	16.211.306,05 kn
● brdsko-planinskim područjima	7.815.875,44 kn
● udruga	1.372.887,24 kn

U području gospodarenja posebnim kategorijama otpada, nastavljeno je s prikupljanjem ambalažnog otpada, otpadnih guma, otpadnih ulja, otpadnih vozila, otpadnih baterija i akumulatorima te otpadnog električnog i elektroničkog otpada. **Tako je tijekom 2009. godine sakupljeno:**

● ambalažnog otpada	728.320.062 jedinica (61.920 t – 18.610 t PET-a, 42.110 t stakla i 1.199 t Al/Fe)
● ambalažnog kartona	143.502 t
● tetrapaka	10.511 t
● ambalažnog drva	1.096 t
● otpadnih polimera	5.891 t
● otpadnih guma	21.125 t
● otpadnih ulja	9.548.810 l
● otpadnih baterija i akumulatora	7.129 t
● otpadnih vozila	24.094 kom
● električnog i elektroničkog otpada	13.251 t

ZAKLJUČNO RAZMATRANJE

1.) Osnivanjem Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost uspostavljen je stabilan i stabilan izvor sredstava za financiranje programa, projekata i sličnih aktivnosti u području zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

2.) Fond je svojim aktivnostima postao centralno mjesto prikupljanja izvanproračunskih sredstava za ulaganje u gospodarstvo i to u projekte zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

Zaštita okoliša i energetska učinkovitost postali su značajan pokretač gospodarskog razvoja Hrvatske. To potkrepljuje velik broj gospodarskih subjekata koji su se uključili u poslove vezane za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, posebno u području gospodarenja otpadom, smanjenja emisija štetnih plinova u okoliš, čistije proizvodnje, održive gradnje, čistijeg transporta, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije uz financijsku pomoć Fonda.

3.) Tijekom 2009. godine Fond je osigurao uvjete za kvalitetna ulaganja u zaštitu okoliša kojima je ostvareno ubrzano poboljšanje stanja okoliša i razvoj domaćeg tržišta za financiranje projekata zaštite okoliša. Nastavljene su aktivnosti sanacije službenih neuređenih odlagališta komunalnog otpada, divljih odlagališta otpada, te započete sanacije lokacija opasnog otpada. Značajna sredstva Fonda uložena su u smanjenje nastajanja otpada i emisije štetnih plinova u okoliš, poticanje čistije proizvodnje, te u unapređenje sustava gospodarenja otpadom. Radi ispunjavanja obveza Republike Hrvatske u procesu pristupanja Europskoj uniji Fond je sufinancirao projekte u suradnji s Ministarstvom kulture, Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture iz područja zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, čistijeg transporta i zaštite, očuvanja i poboljšanja kakvoće zraka, tla, vode i mora.

Tijekom 2009. godine Fond je sudjelovao na aktivnostima vezanim uz suradnju Republike Hrvatske s Europskom unijom u smislu pružanja informacija i podrške nadležnom Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva u pripremi pregovaračkog stajališta Republike Hrvatske za poglavlje 27 – OKOLIŠ, suradnji na izradi izvješća o ostvarenju Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost je u 2008. godini imenovan provedbenim tijelom nadležnim za upravljanje i provedbu III. komponente programa IPA Regionalni razvoj - Zaštita okoliša za dio programa u okviru sektorske nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Fond je tijekom 2008. godine proveo prilagodbu poslovanja kako bi zadovoljio stroge akreditacijske kriterije Europske komisije s naglaskom na uvođenje sustava upravljanja internih kontrola, praćenja i izvješćivanja o nepravilnostima, planiranja i upravljanja rizicima, poboljšanja sustava upravljanja kadrovima, kontinuirane edukacije i osposobljavanja zaposlenika u područjima potrebnim za provedbu projekata, što je sukladno i Zakonu o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (NN 141/06), što je nastavljeno i u 2009. godini.

4.) Donošenjem Strategije energetske razvoja Republike Hrvatske, pripadajućih zakonskih i drugih propisa kojima se uređuje područje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, Hrvatski sabor i Vlada su stvorili pretpostavke i za veća ulaganja sredstava Fonda u energetske učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije. Cilj je do 2020. godine ostvariti udio od 20% obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije, a 10% udio obnovljivih izvora energije u 2020. godini korištenih u svim oblicima prijevoza u odnosu na potrošnju benzina, dizelskog goriva, biogoriva (posebice biodizela) u cestovnom i željezničkom prijevozu te ukupne električne energije korištene u prijevozu.

Temeljem Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji koji je donesen u prosincu 2008. godine, Fond je dobio vrlo značajnu funkciju i postao ključno tijelo za provedbu politike energetske učinkovitosti u Republici Hrvatskoj i koordinaciju povezanih aktivnosti. Hrvatska danas troši 12% više primarne energije po jedinici BDP-a od prosjeka 27 zemalja članica EU pa je stoga nužno primjenom mjera energetske učinkovitosti smanjiti neposrednu potrošnju energiju za 9% u razdoblju od 2008. do 2016. godine, u odnosu na prosjek 2001.- 2005. godina, sukladno Direktivi o energetske učinkovitosti i energetske uslugama 2006/32/EC.

Energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije značajno pridonosi smanjenju štetnog utjecaja na okoliš, povećanju zaposlenosti, te većoj konkurentnosti cijele nacionalne ekonomije.

5.) Radi što boljeg informiranja javnosti o radu i aktivnostima Fonda te ostvarenim učincima realiziranih projekata u zaštiti okoliša, energetske učinkovitosti i korištenju obnovljivih izvora energije, Fond je u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izradio i emitirao promidžbene edukativno-informativne televizijske i radijske spotove, te posebne promotivne predloške za učinkovitije korištenje energije za sve vrste medija. U tim spotovima se na edukativan način javnosti

ukazalo na potrebu odgovorne skrbi za okoliš, naglasila se važnost pravilnog postupanja s otpadom u cilju uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, promicala se upotreba korištenja obnovljivih izvora energije te poticala energetska učinkovitost, kako u javnom tako i u privatnom sektoru. Dobri odnosi s javnošću i pozitivan image Fonda gradi se, ne samo se na dobroj komunikaciji s medijima, nego i na komunikaciji sa sveukupnom javnošću.

Svi navedeni rezultati u 2009. godini postignuti su zahvaljujući dobroj suradnji te upravnoj i stručnoj pomoći koju ovom Fondu pružaju Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva te Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Kvalitetna suradnja na realizaciji projekata zaštite i očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, poticanja ruralnog razvoja, korištenja prirodnih dobara, ostvarena je u suradnji s Ministarstvom kulture, Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, te Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti s kojim je Fond realizirao i nekoliko projekata zaštite okoliša u kojima su uključene udruge branitelja i braniteljske zadruge.

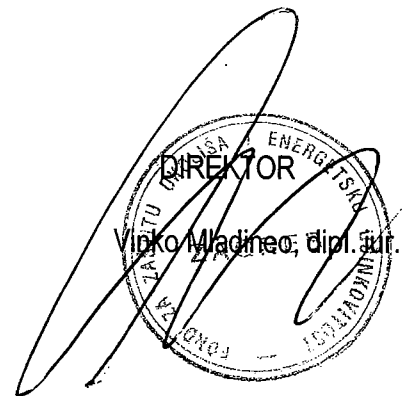
6.) Tijekom 2009. godine Fond je aktivno sudjelovao u realizaciji mjera Vlade RH za ublažavanje posljedica svjetske krize i recesije u gospodarstvu. Fond je tako usmjeravao sredstava samo u one projekte koji su od posebnog značaja za ostvarivanje programa zaštite okoliša i energetske učinkovitosti čija je realizacija već ugovorena i gdje se očekivalo da će se uz najmanja novčana ulaganja postići najveći efekti u poticanju gospodarstva, odnosno očuvanju radnih mjesta i povećanju konkurentne sposobnosti domaćih tvrtki. Sukladno tome Fond je i svoj Financijski plan i Program rada za 2009. godinu pripremao očekujući značajnija recesijska kretanja u 2009. godini.

7.) U 2009. godini stabilizirao se sustav gospodarenja ambalažnim otpadom uvođenjem posebnih vreća i kodiranih naljepnica i za ambalažni otpad od stakla, a uveden je i sustav gospodarenja ostalim polimerima (boce od detergenata, ulja, šampona, polietilenske vrećice, folije i dr.). Što se tiče otpadnih guma, vozila, baterija, akumulatora i ulja tu se također obavljaju značajne radnje vezane za kvalitetniji i racionalniji sustav skupljanja pa su prikupljene znatno veće količine u odnosu na prethodnu godinu. Da bi se povećali učinci skupljanja i oporabe električnog i elektroničkog otpada u 2009. godini se pojačano radilo na uspostavi sustava i promidžbenim aktivnostima kako bi se građani što više uključili u sustav prikupljanja EE otpada.

Klasa: 024-04/10-03/1

Ur.broj: 563-06-10-2

Zagreb, 09. travnja 2010. godine

DIREKTOR
Vinko Mladinec, dipl. jur.

FOND ZA PROMICANJE UČINKOVITOSTI ENERGIJE
POSREDOVANJE U PROMETU NEKRETNIM PRAVNIM
POSREDOVANJE U PROMETU NEKRETNIM PRAVNIM